

Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie

Analiza rynku turystycznego Wysp Bahama

Dagmara Ludew

Turystyka i rekreacja, gr. I

Nr indeksu: 38243

Rok I SUM

KRAKÓW 2010

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
Problematyka pracy.....	4
Uzasadnienie wybranego tematu.....	4
Układ pracy.....	4
Źródła.....	5
 ROZDZIAŁ I. Wyspy Bahama, podstawowe informacje.....	5
1.1. Wprowadzenie.....	5
1.2. Warunki rozwoju turystyki.....	19
 ROZDZIAŁ II. Rynek recepcji turystycznej.....	36
2.1. Rynek Wysp Bahama jako część subregionu w międzynarodowym ruchu Turystycznym (przyjazdowym).....	36
2.2. Liczba przyjazdów na Wyspy Bahama.....	38
2.3. Kierunki z których przyjeżdżają turyści.....	38
2.4. Profile turystów.....	43
2.5. Odwiedzane regiony.....	44
2.6. Cele przyjazdów.....	45
2.7. Środki lokomocji.....	47
2.8. Długość pobytu.....	47
2.9. Miejsca zakwaterowania.....	49
2.10. Dochody z turystyki przyjazdowej.....	53
 ROZDZIAŁ III. Rynek emisji turystycznej.....	53
3.1. Turystyka krajowa.....	53
3.1.1. Liczba wyjazdów mieszkańców Wysp.....	54
3.1.2. Wydatki mieszkańców na turystykę wyjazdową – krajową.....	54
3.2. Turystyka zagraniczna.....	55
3.2.1. Rynek Wysp Bahama jako część subregionu w międzynarodowym ruchu turystycznym (wyjazdowym).....	55
3.2.2. Kierunki do których wyjeżdżają mieszkańcy Wysp.....	55
3.2.3. Wydatki mieszkańców na turystykę wyjazdową – zagraniczną.....	56

ROZDZIAŁ IV. Znaczenie rynku turystycznego dla Polski.....	56
4.1. Kierunek Polska – Bahamy.....	57
4.1.1. Liczba przyjazdów polskich turystów na Bahamy.....	57
4.1.2. Odwiedzane regiony.....	58
4.1.3. Cele przyjazdów.....	58
4.1.4. Środki lokomocji.....	59
4.1.5. Długość pobytu.....	59
4.1.6. Miejsca zakwaterowania.....	60
4.1.7. Wydatki mieszkańców Polski na wyjazd na Bahamy.....	61
4.2. Kierunek Bahamy – Polska.....	61
4.2.1. Liczba przyjazdów mieszkańców Wysp do Polski.....	61
4.2.2. Profile turystów.....	62
4.2.3. Odwiedzane regiony.....	63
4.2.4. Cele przyjazdów.....	64
4.2.5. Środki lokomocji.....	64
4.2.6. Długość pobytu.....	65
4.2.7. Miejsca zakwaterowania.....	65
4.2.8. Wydatki mieszkańców Wysp na wyjazd do Polski.....	66
Zakończenie.....	67
 Bibliografia.....	68
Spis rysunków.....	69
Spis tabel.....	70

Wstęp

Problematyka pracy

Celem pracy jest analiza rynku turystycznego Bahamów w 3 etapach:

- o Analizy rynku recepcji
- o Analizy rynku emisji
- o Znaczenia rynku turystycznego Wysp dla Polski

Uzasadnienie wybranego tematu

Wyberając temat związany z tym właśnie krajem chciałam zwrócić uwagę na jego niezwykle charakter i multikulturalność. Dochód Baham niemal w 50% pochodzi z turystyki i zatrudnia pośrednio lub bezpośrednio 50% siły roboczej dlatego też uważam, że analiza rynku tego właśnie kraju będzie niezwykle przydatna dla mnie jako studentki kierunku turystyki i rekreacji. Poza tym piękno wysp jest tak ujmujące, że zbieranie materiałów i fotografii stanowiło nie tylko obowiązek ale i przyjemność.

Układ pracy

Praca składa się z czterech części (rozdziałów). Pierwszy dotyczy podstawowych informacji odnośnie Bahamów takich jak: położenie, ludność, ustrój, gospodarka oraz warunki rozwoju turystyki czyli: regionów koncentracji ruchu turystycznego, atrakcji turystycznych oraz dostępności komunikacyjnej.

Druga część to analiza rynku recepcji turystycznej, która zawiera dane dotyczące liczby przyjazdów na Bahamy, kierunki z których przyjeżdżają turyści, profile turystów, odwiedzane regiony, cele przyjazdów, środki lokomocji, długość pobytu, miejsca zakwaterowania oraz dochody z turystyki przyjazdowej.

Rozdział trzeci to analiza rynku emisji turystycznej. W założeniu część ta miała wyglądać analogicznie do rozdziału drugiego jednak z powodu ograniczonej ilości darmowych danych została mocno okrojona. W rozdziale tym można zatem znaleźć podział na turystykę wyjazdową krajową oraz zagraniczną i ich krótką charakterystykę.

Rozdział czwarty to próba przedstawienia znaczenia rynku turystycznego Baham dla Polski. Zamieszczone tu dane dotyczą bardziej regionu niż konkretnie Bahamów. W tej części również występuje podział na kierunek Polska – Bahamy oraz Bahamy – Polska.

Wszystkie rozdziały dotyczące analiz posiadają dane przedstawione w formie tabel tak aby były bardziej przejrzyste i czytelne.

Źródła

Moim głównym źródłem informacji w trakcie pisania pracy był Internet jednak nie opierałam się jedynie na nim. Książki oraz wykorzystany przeze mnie film dokumentalny dotyczące interesującej mnie tematyki zdobyłam z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach. Dane statystyczne, którymi posługuje się w pracy pochodzą z raportów i analiz sektora turystycznego Bahamów dostępnych w internecie. Ponad to w swojej pracy korzystałam z danych, które otrzymałam pocztą elektroniczną od interesujących mnie instytucji takich jak UNWTO czy też Ministerstwo Turystyki (departament badań i statystyk) na Bahamach.

ROZDZIAŁ I. Wyspy Bahama, podstawowe informacje

1.1. Wprowadzenie

W rozdziale tym znajdować się będą informacje dotyczące podstawowych informacji o Bahamach, takich jak: położenie, podział administracyjny, klimat, ludność, ustrój oraz gospodarka.

POŁOŻENIE

Bahamy to grupa 700 wysp oraz blisko 2,5 tys. małych wysepek koralowych. Jedynie 30 z tych wysp jest zamieszkiwanych. Największymi ośrodkami ludności są: stolica – Nassau – która ulokowana jest na wyspie New Providence oraz Freeport znajdujące się na wyspie Grand Bahama. Mniejsze, niespenetrowane tak bardzo wysepki nazywa się Rodzinnymi Wyspami (Fmilly Islands).¹

Bahamy rozciągnięte są na obszarze ok. 160,934 km² Oceanu Atlantyckiego. Od wschodu i północy sąsiadują z wybrzeżem Florydy.

Rys. 1. Położenie Bahamów na mapie świata

Źródło: <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f9/LocationBahamas.png>

¹ Film: *Bahamy, koralowa przystań*, De Agostini Polska, 2009

Wyspą najbardziej wysuniętą na zachód ku USA jest Bimini (ok. 80,5 km), natomiast najbardziej wysunięty na północ punkt znajduje się ok. 282 km od wschodniego wybrzeża Palm Beach. Od południa Bahamy sąsiadują z Kubą oraz Haiti od których oddalone są o ok. 80,5 km.

Wyspy Bahama powstały jako rezultat wysychania raf koralowych kiedy poziom morza obniżył się setki lat temu. Wyspy są w przeważającej większości płaskie z kilometrami piaszczystych plaż. Najwyższy punkt znajdujący się w kraju to Mount Alvernia leżący na wyspie Cat, liczący sobie ok 63 m npm, natomiast najniższej położony punkt to Ocean Atlantycki 0 m npm. Ponadto przez wyspy przebiega Zwrotnik Raka (biegnie od brzegu wyspy Grand Bahama do wyspy Great Exuma).

Na Bahamach nie ma rzek ponieważ wyspy całkowicie powstały z węgla wapnia, który osadza się lub jest produkowany przez organizmy z rafy koralowej. To również przyczynia się do tego, że Bahamy mają najczystsze wody o widoczności powyżej 61 metrów. Ponad to 5% światowego koralu znajduje się właśnie w wodach otaczających wyspy Bahama².

Tab.1. Podstawowe informacje dotyczące geografii Bahamów

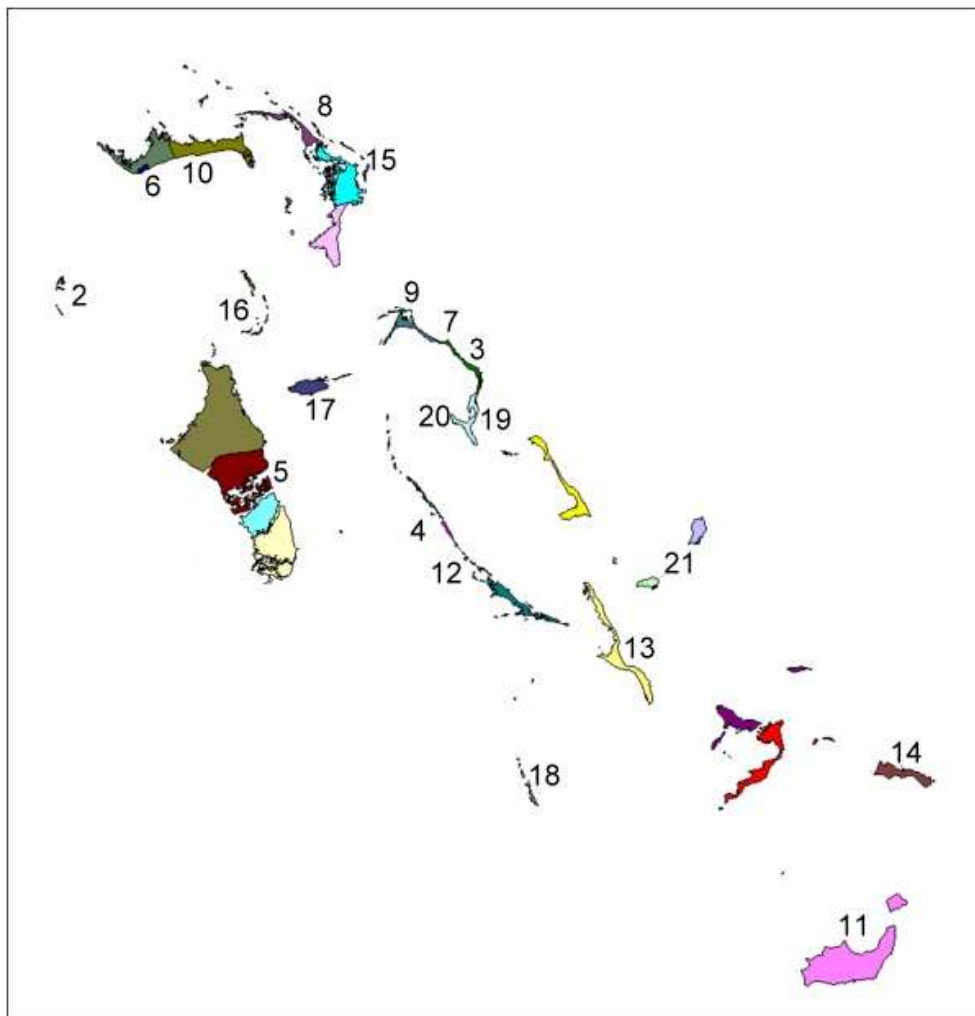
Pełna nazwa	Commonwealth of The Bahamas (Wspólnota Bahamów)
Położenie geograficzne	24°15'N, 76°00'W
Powierzchnia	ogółem: 13,880 km ² w tym: ➤ ląd: 10,010 km ² ➤ woda: 3,870 km ²
Grunty	gruntów ornych: 1% upraw stałych: <1% inne: 99%
Granice lądowe	0 km
Linia brzegowa	3,542 km
Zasoby naturalne	aragonit, sól, drewno
Zagrożenia naturalne	huragany i tropikalne burze mogące spowodować powódzie i silne wiatry
Zagrożenia środowiska	niszczenie rafy koralowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.thebahamasguide.com/facts/geography.htm>

² <http://www.thebahamasguide.com/facts/geography.htm> (data odczytu: 08.06.2010)

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Bahamy podzielone są na 21 dystryktów³. Ich położenie przedstawia rys. nr 1.

Rys.2. Podział administracyjny Bahamów

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://pl.wikipedia.org/wiki/Podzia%C5%82_administracyjny_Baham%C3%B3w

1. Acklins, 2. Bimini, 3. Cat Island, 4. Exuma, 5. Fresh Creek, 6. City of Freeport, 7. Governor's Harbour, 8. Green Turtle Cay, 9. Harbour Island, 10. High Rock, 11. Inagua, 12. Kemps Bay, 13. Long Island, 14. Mayaguana, 15. Marsh Harbour, 16. Nicholls Town and Berry Islands, 17. New Providence, 18. Ragged Island, 19. Rock Sound, 20. Sandy Point, 21. San Salvador and Rumcay

Największe miasta oraz statystyki dotyczące ich populacji przedstawia tabela nr 2

³ <http://www.geonames.org/BS/administrative-division-bahamas.html> (data odczytu: 08.06.2010)

Tab.2. Największe miasta oraz ich populacja

no.	name	census 1980	census 1990	calculation 2010	annual growth	latitude	longitude	parent division
1	Nassau	135 437	172 196	241 207	1.70	25.06°N	77.33°W	New Providence
2	Freeport	24 423	35 650	44 293	1.09	26.54°N	78.64°W	Grand Bahama
3	West End		10 535	13 089		26.69°N	78.97°W	Grand Bahama
4	Coopers Town		5 700	9 252		26.87°N	77.52°W	Abaco
5	Marsh Harbour		3 600	5 843		26.55°N	77.05°W	Abaco
6	Freetown		3 210	4 266		24.77°N	76.27°W	Eleuthera
7	High Rock			3 852		26.63°N	78.28°W	Grand Bahama
8	Andros Town		2 730	2 287		24.70°N	77.77°W	Andros
9	Spanish Wells		1 372	1 823		25.55°N	76.52°W	Eleuthera
10	Clarence Town		1 740	1 695		23.10°N	74.98°W	Long Island
11	Dunmore Town		1 200	1 595		25.50°N	76.63°W	Eleuthera
12	Rock Sound		1 100	1 462		24.90°N	76.20°W	Eleuthera
13	Arthur's Town		1 350	1 204		24.66°N	75.73°W	Cat Island
14	Cockburn Town		300	1 107		24.03°N	74.52°W	San Salvador
15	George Town		1 080	1 031		23.52°N	75.78°W	Exuma and Cays
16	Alice Town		900	933		25.74°N	79.30°W	Biminis
17	Sweeting Cay		400	497		26.60°N	77.88°W	Grand Bahama
18	Matthew Town		470	431		20.96°N	73.68°W	Inagua Islands
19	Snug Corner		380	402		22.56°N	73.88°W	Acklins Island
20	Great Harbour		320	385		25.76°N	77.85°W	Berry Islands
21	Nicholls Town			251		25.14°N	78.01°W	Andros
22	Colonel Hill		290	220		22.77°N	74.22°W	Crooked Island
23	Pirates Well		270	198		22.43°N	73.08°W	Mayaguana
24	Port Nelson		50	107		23.66°N	74.83°W	Rum Cay
25	Duncan Town		89	62		22.19°N	75.73°W	Ragged Island
26	Albert Town		30	23		22.60°N	74.35°W	Crooked Island

Źródło: <http://www.world-gazetteer.com/wg.php?x=&men=gcis&lng=en&des=gamelan&srt=pnan&col=abcdefghijklmno&msz=1500&geo=-40>
(data odczytu: 08.06.2010)

Mimo iż wszystkie wyspy tworzą jeden kraj to jednak każda wyspa to osobny kawałek raj. Poniżej charakteryzuje krótko najważniejsze z nich:

Abaco

Znajduje się ok. 170,5 km na północ od stolicy Bahamów - Nassau. Miastem stołecznym jest tu Marsh Harbour, które wraz z Treasure Cay stanowią centra rozrywki dla turystów i mieszkańców wyspy.

Rys.3. Abaco

Acklins & Crooked Island

Należą do wysp najbardziej wysuniętych na południe. Leżą w dość małej ale sławnej lagunie znanej jako Zatoka Acklins. Wyspa Acklins liczy sobie 148 km², a w najszerszym punkcie ma zaledwie 6,5 km. Populacja wyspy wynosi niewiele ponad 400 mieszkańców.

Rys.4. Acklins & Crooked Island

Andros

Jest największą a zarazem najmniej spenetrowaną wyspą Bahamów. Zlokalizowana jest zaledwie 225 km na wschód od wybrzeża Florydy a swoją powierzchnią zajmuje stosunkowo ogromny teren 3701 km².

Rys.5. Andros

Berry Islands

To grupa małych tropikalnych wysp (ok. 30) oraz wysepek koralowych (ok. 100), zajmująca obszar ok. 20km². Wyspę zamieszkuje w przybliżeniu 700 mieszkańców.

Rys.6. Berry Islands

Bimini

Leżą na wschód od Miami w odległości ok. 80 km. Dzielą się na Bimini Północne i Bimini Południowe, są grupą wysp najbardziej wysuniętą na zachód. Ponad to rozciągają się na długości 45 km wzdłuż Prądu Zatokowego (Golfsztromu).

Rys.7. Bimini

Cat Island

Wyspa swoją nazwę zawdzięcza piratowi – Arthurowi Catt. Uznawana jest za jedną z najpiękniejszych oraz najmniej zamieszkałych wysp łańcucha Bahamów.

Rys.8. Cat Island

Eleuthera

Znajduje się w odległości ok. 96 km na wschód od Nassau. Przypominająca kształtem modliszkę wyspa, liczy niecałe 8 km szerokości i 177 km. długości. Słynie z lokalnie rosnących ananasów i biało-różowych, piaszczystych plaż.

Rys.9. Eleuthera

Exuma

Składa się z 365 małych wysepek, rozciągniętych na długości 193 km oceanu. Dwie największe wyspy to Great Exuma i Little Exuma, które łączą się za pomocą krótkiego mostu. Exume rozślawiły dwa filmy z Jamesem Bondem: „Operacja Piorun” oraz „Nigdy nie mów nigdy”.

Rys.10. Exuma

Grand Bahama

Zlokalizowana jest w północnej części łańcucha wysp Bahama oraz oddalona o ok. 90 km od wybrzeża Florydy. Stolicą wyspy jest Freeport, zwane również „Drugim Miastem” („The Second City”).

Rys.11. Grand Bahama

Inagua

Jest drugą największą wyspą w łańcuchu wysp Bahama. Składa się z dwóch wysp: Great Inagua, którą zamieszkuje ok. 1000 mieszkańców i ponad 80000 flamingów północnoamerykańskich oraz Mała Inagua, zamieszkała jedynie przez osły, kozy i rzadkie gatunki ptaków. Stolicą Inagua jest Matthew Town, znajdujące się na południowo-zachodnim wybrzeżu.

Rys.12. Inagua

Long Island

Liczy sobie ok. 130 km długości i zaledwie 6,5 km szerokości. Jest niezwykła z powodu dwóch kontrastujących ze sobą wybrzeży (jedno piaszczyste, drugie skaliste)

Rys.13. Long Island

Mayaguana

Zlokalizowana 96,5 km na północ od wyspy Inagua, jest jedną z najmniej rozwiniętych i najbardziej odosobnionych spośród „Rodzinnych Wysp”. Wyspę zamieszkuje hutia, skrzyżowanie królika ze szczurem.

Rys.14. Mayaguana

New Providence & Paradise Island

New Providence jest najbardziej zaludnioną wyspą archipelagu, to na niej znajduje się stolica Bahamów – Nassau. Jej najbliższym sąsiadem jest wyspa Paradise Island z którą łączy się mostem.

Rys.15. New Providence & Paradise Island

Rum Cay

Jest zlokalizowana na północ od Long Island. Jej populacja jest niezwykle mała, przez co uważa się ją za niesplądrowany klejnot Bahamów.

Rys.16. Rum Cay

San Salvador

Wyspa ma 19 km długości i 8 km szerokości. To na nią przybył w 1492 roku Krzysztof Kolumb.

Rys.17. San Salvador

KLIMAT

Większość wysp cieszy się słońcem blisko 310 dni w roku (średnio 8 godzin dziennie).

Na Bahamach dominuje klimat podrównikowy wilgotny a w części północnej zwrotnikowy wilgotny⁴. Na Bahamach nie doświadcza się żadnych skrajności pogodowych. W centralnie usytuowanym New Providence, temperatura zimą rzadko spada poniżej 60F a w dzień zazwyczaj osiąga 75F. W lecie temperatura zwykle spada do 78F (lub mniej) w nocy i rzadko przekracza 90F w dzień.

Na wyspach występują 2 pory roku: lato trwające od maja do września oraz zima, która trwa od października do kwietnia.

Podczas lata dni są gorące i wilgotne, natomiast w czasie zimy są suchsze i chłodniejsze.

⁴ <http://www.wakacjehprzewodnikiem.pl/ameryka-polnocna/bahamy-przewodnik.html> (data odczytu: 08.06.2010)

Wilgotność jest bardzo wysoka, średnio 65% rocznie. Pora deszczowa trwa od maja do października z opadami występującymi w postaci krótkich, letnich ulew. Sezon huraganowy występuje od końca czerwca do końca listopada. Wtedy też wyspa może być nawiedzana przez tropikalne sztormy czy huragany. Jednakże większość domów budowanych jest z betonu, który zapewnia wystarczającą ochronę od najgorszych huraganów⁵.

Roczny przebieg temperatur, wilgotności i opadów deszczu przedstawia tabela nr 3.

Tab.3. Miesięczny rozkład temperatur, wilgotności oraz opadów

Month	Temp (°F)	Temp (°C)	Humidity (%)	Rainfall (inches)
January	70	21	65	1.85"
February	70	21	62	1.70"
March	72	22	61	1.50"
April	76	24	61	1.90"
May	77	25	66	4.60"
June	80	27	66	8.9"
July	82	28	62	5.90"
August	82	28	61	6.2"
September	81	27	64	7.5"
October	78	26	68	8.10"
November	75	24	62	2.4"
December	70	21	66	1.30"

Źródło: <http://www.thebahamasguide.com/facts/climate.htm> (data odczytu: 08.06.2010)

LUDNOŚĆ

Populacja Bahamów w 2009 wynosiła 307,552 z czego ok. 60% ludności skoncentrowane jest na wyspie New Providence.

Struktura wieku w 2009 roku wynosiła:

- o 0 - 14 lat – 25.3% (mężczyzn 39,493/kobiet 38,355)
- o 15 - 64 lat – 68.7% (mężczyzn 103,889/107,528)
- o 65 lat i powyżej – 5.9% (mężczyzn 6,998/kobiet 11,289)

Rozpatrując strukturę demograficzną ludności wysp widzimy, że dominująca część społeczeństwa bo aż blisko 69% jest w wieku produkcyjnym. Na drugim miejscu znajduje się ludność w wieku przedprodukcyjnym (25%), natomiast najmniej na wyspach jest

⁵ <http://www.thebahamasguide.com/facts/climate.htm> (data odczytu: 08.06.2010)

ludności w wieku poprodukcyjnym (niecałe 6%). Takie proporcje są charakterystyczne dla krajów rozwijających się. Ponadto średni wiek mieszkańca wysp w 2009 r. wyniósł 28 lat i 7 miesięcy. Dla mężczyzn 27 lat i 9 miesięcy oraz dla kobiet 29 lat i 5 miesięcy. Oznacza to, że Bahamy są społeczeństwem bardzo młodym.

Przeciętna długość życia mieszkańców wysp w 2009 roku wynosiła:

- o dla całej populacji: 69.92 lat
- o dla mężczyzn: 67.48 lat
- o dla kobiet: 72.43 lat

W 2009 roku na Bahamach współczynnik płci wyniósł:

- o po urodzeniu: 1.02 mężczyzn/kobiet
- o do 15 lat: 1 mężczyzna/kobietę
- o 15 - 64: 0.97 mężczyzn/kobiet
- o 65 lat i powyżej: 0.69 mężczyzn/kobiet
- o cała populacja: 0.96 mężczyzn/kobiet.

Liczba urodzeń w 2009 roku wyniosła 16.41 urodzeń/1,000 mieszkańców, natomiast liczba zgonów 7.16/1,000 mieszkańców. Przyrost naturalny wysp był więc dodatni - wyniósł 0.925%. Ponadto współczynnik umieralności niemowląt wyniósł 14.84 zgony/1,000 żywych urodzeń (z czego dla chłopców 14.82 zgony/1,000 żywych urodzeń oraz dla dziewczynek 14.86 zgonów/1,000 żywych urodzeń). W 2007 roku współczynnik ten wyniósł 24.17 zgonów/1,000 żywych urodzeń co oznacza jego zmniejszenie do roku 2009⁶. Współczynnik płodności w 2009 roku był niższy od progu odnowy populacji i wyniósł 2 dzieci/kobietę.

Czarni mieszkańcy stanowią ok. 85% społeczeństwa, Biali to ok. 12% a następne 3% to Latynosi i Azjaci. Religią dominującą jest chrześcijaństwo, które wyznaje 96% mieszkańców, z czego:

- o 35,4% stanowią Baptysci
- o 15,1% Anglikanie
- o 13,5% Katolicy
- o 8,1% Zielonoświątkowcy
- o 4,8% Adwentysci Kościoła Bożego Dnia Siódmego
- o 4,2% Metodyści
- o 15,2% inne wyznania chrześcijańskie

⁶ <http://www.thebahamasguide.com/facts/population.htm> (data odczytu: 08.06.2010)

Poza tym 2,9% stanowią ateści i niezadeklarowani oraz 0,8% inne religie (zwłaszcza imigranci z Haiti i Kuby praktykują *voodoo*). Językiem urzędowym na Bahamach jest angielski. Drugim używanym językiem jest kreolski, popularny głównie wśród haitańskich imigrantów⁷.

USTRÓJ

Zanim Krzysztof Kolumb postawił stopę w Nowym Świecie na San Salvador w 1492 r. wyspy Bahama były zamieszkiwane przez Indian Arawak z Ameryki Południowej. Od tego roku Bahamy były z składzie zamorskich terytoriów Hiszpanii. Od roku 1647 wyspy zaczęli zasiedlać Brytyjczycy, którzy w 1719 roku przejęli panowanie. W 1783 roku wyspy stały się kolonią. Dopiero w 1973 roku Bahamy uzyskały niepodległość w ramach Brytyjskiej Wspólnoty Narodów⁸.

W dalszym ciągu głową państwa – monarchii konstytucyjnej – jest angielska królowa Elżbieta II (od 06.02.1952), reprezentowana przez Gubernatora Generalnego Sir Arthura A. Foulkesa (od 14.04.2010). Szefem rządu jest premier Hubert A. Ingraham (od 04.05.2007). Gabinet rządowy jest wyznaczany przez Gubernatora Generalnego na polecenie Prezesa Rady Ministrów.

Monarchia jest dziedziczna, Gubernator Generalny jest mianowany przez monarchę. Premier zostaje wybrany w wyborach po uzyskaniu większości głosów lub zostaje wybrany wewnątrz partii mającej większość w wyborach. Mianowany jest przez gubernatora a następnie mianuje wicepremiera.

Gałąź ustawodawczą tworzy dwuizbowy parlament składający się z:

- o Senatu – 16 miejsc; członkowie mianowani są przez Gubernatora, z polecenia Premiera i opozycyjnego przywódcy na 5-letni okres,
- o Izby Zgromadzenia – 41 miejsc; członkowie wybierani w głosowaniu powszechnym na 5 lat

Rząd może rozwiązać parlament i ustalić wybory o każdej porze. Wybory są powszechne a prawo wyborcze przysługuje każdemu kto skończył 18 lat⁹.

Symbole narodowe wyspy to oczywiście flaga (fot...) oraz herb (rys.... Flaga składa się z 3 równej wielkości pasków. Na górze i u dołu pasek jest koloru akwamaryny, natomiast

⁷ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bf.html> zakładka People (data odczytu: 08.06.2010)

⁸ E. Błaszczuk, *Fascynujące wyspy świata*, Videograf II, 2007, s. 94

⁹ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bf.html> zakładka Government (data odczytu: 08.06.2010)

ten w środku ma kolor złota. Z lewej strony na paskach umieszczony jest czarny, równoboczny trójkąt. Kolory pasków mają symbolizować złote plaże wysp otoczone przez błękitny ocean, natomiast czarny trójkąt ma symbolizować żagiel.¹⁰ Z kolei herb przedstawia tarczę herbową, która podtrzymywana jest z jednej strony przez marliną (symbolizującego morze) a z drugiej przez flaminga (symbolizującego ląd). Tarcza podzielona jest na dwie części, w górnej mamy wizerunek zachodzącego słońca, natomiast na dolnej statek Krzysztofa Kolumba. Nad tarczą umieszczony jest złoty hełm a nad nim muszla, które mają symbolizować bogactwo oceanu¹¹

Rys.18. Flaga Bahamów

Źródło: http://www.stolaf.edu/people/colebroo/bahamas_flag_final.jpg

Rys.19. Herb Bahamów

Źródło: <http://www.scottish-wedding-dreams.com/images/heraldry-flamingo-bahamas-coat-wiki.png>

GOSPODARKA

Bahamy są jednym z najbogatszych karaibskich krajów z gospodarką bardzo uzależnioną od turystyki i usług bankowych. Turystyka stanowi ok. 60% PKB i bezpośrednio lub pośrednio zatrudnia połowę siły roboczej archipelagu. Usługi finansowe stanowią ok. 36% PKB, jednakże sektor ten jest obecnie mniejszy niż to było dawniej z powodu nowych ustaw i surowszych finansowych przepisów z 2000 roku. Spowodowało to, że wiele międzynarodowych inwestycji zostało przeniesionych gdzie indziej. Produkcja i rolnictwo znajdują się dopiero na ok. 10 miejscu we wpływie na PKB i wykazuje małe narastanie, pomimo rządowych bodźców wycelowanych w te strefy¹².

¹⁰ ibid. (data odczytu: 08.06.2010)

¹¹ http://pl.wikipedia.org/wiki/Herb_Baham%C3%B3w (data odczytu: 08.06.2010)

¹² <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bf.html> zakładka Economy (data odczytu: 08.06.2010)

Dane liczbowe dotyczące gospodarki Bahamów zawiera tabela nr 4.

Tab.4. Podstawowe informacje odnośnie gospodarki Bahamów

PKB realne tempo wzrostu	-4% (2009) -1,5% (2008) 2,8% (2007)
PKB na jednego mieszkańca	\$ 29,800 (2009) \$ 31,100 (2008) \$ 31,800 (2007)
Stopa inflacji	2,4% (2007)
Siła robocza	184,000 (2009)
Stopa bezrobocia	7,6% (2006)
Zużycie energii elektrycznej	1,902 bln kWh (2007)
Zużycie ropy	34,000 baryłek/dzień (2008)
Eksport	\$ 674 mln (2006)
Towary eksportowe	sól, produkty mineralne, produkty zwierzęce, rum, chemikalia, owoce i warzywa
Partnerzy eksportowi	USA 21,4% Singapur 18,7% Polska 18% Niemcy 7,6% Japonia 7,4% (2008)
Import	\$ 2,401 bln (2006)
Towary importowe	maszyny i sprzęt transportowy, chemikalia, paliwa mineralne, żywność i żywe zwierzęta
Partnerzy importowi	USA 25,7% Korea Południowa 19,3% Japonia 16,8% Singapur 7,5% Wenezuela 5,1% (2008)
Dług zewnętrzny	\$ 342,6 mln (2004)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bf.html> oraz <http://www.thebahamasguide.com/business/economy.htm>

1.2. Warunki rozwoju turystyki

Najczęściej odwiedzane wśród wysp Bahama są Paradise Island wraz ze stolicą Nassau oraz Grand Bahama. Te dwie wyspy charakteryzują się największym zainteresowaniem, to na nich zlokalizowana jest większość nowoczesnych hoteli, restauracji i kurortów. Jednak inne „Rodzinne Wyspy” również mają swoich zwolenników. Turyści poszukujący spokoju, odpoczynku czy też przygody z powodzeniem mogą się wybrać na którąś z pomniejszych wysepek i wspaniale spędzić czas.

Na wyspy można się dostać z powietrza i morza. Najwięcej połączeń mają oczywiście Paradise Island i Grand Bahama jednak z dostaniem się na inne wyspy nie ma większego problemu. Wybierać można pomiędzy lotami regularnymi, czarterowymi, prywatnymi łodziami, promami, rejsami pasażerskimi czy też łodziami pocztowymi. Po dotarciu na miejsce również nie ma większych problemów z poruszaniem się po wyspach i między nimi. Na turystów czekają takie możliwości jak: wynajęcie auta, busy, powozy zaprzęgane w konie, taksówki (również wodne), motorowery oraz rowery. Niektóre z wysp są tak małe, że spokojnie można je zwiedzać pieszo.

Pomimo iż wszystkie wyspy stanowią jedno państwo to jednak każda z nich jest wyjątkowa i tworzy osobny świat. Poniżej przedstawię osobno dla każdej wyspy regiony koncentracji ruchu turystycznego, atrakcje turystyczne oraz dostępność komunikacyjną.

Abaco

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o miasta Marsh Harbour i Treasure Cay oferujące szeroki wybór małych, rodzinnych hotelików i willi, restauracji oraz interesujące życie nocne,
- o ponad to: wysepka Elbow Cay z miastem Hope Town oraz wysepka Greek Turtle Cay z miastem New Plymouth

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o latarnia w Hope Town kolorami przypominająca cukierka
- o Park Narodowy Waler's Cay oraz Park Narodowy Abaco: gdzie na obszarze 5000 akrów lasu sosnowego ochronie podlegają papugi

- o rezerwaty: Black Sound Cay National Reserve, Pelikan Cays & Sea Park, Tilloo Cay National Reserve, Abaco Wild Horse Preserve

Rys.20. Latarnia w Hope Town
Źródło: <http://z.about.com/d/weddings/1/0/b/lighthouse.jpg>

Rys.21. Park Narodowy Abaco
Źródło: <http://www.bahamas4u.com/abacospark1.jpg>

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

Dogodne loty łączą Abaco z Nassau i Stanami Zjednoczonymi:

- o linie Bahamas Air latają codziennie do Marsh Harbour i 5 razy na tydzień do Treasure Cay z Nassau i pomiędzy West Palm Beach w USA a Marsh Harbour
- o American Eagle lata pomiędzy Miami i Marsh Harbour
- o Gulfstream łączy Miami, Fort Lauderdale i West Palm Beach z Marsh Harbour i Treasure Cay
- o Island Express lata z Fort Lauderdale do Marsh Harbour i Treasure Cay
- o US Air Express lata z Orlando do Marsh Harbour
- o Locair lata z Fort Lauderdale i międzynarodowego lotniska St. Petersburg/Clearwater do Marsh Harbour i Treasure Cay

Ponad to na Abaco działają 3 przedsiębiorstwa promowe: Albury's Ferry, Green Turtle Ferry oraz Abaco Adventures Ferry¹³.

¹³ <http://www.bahamas.co.uk/abacos/about-abacos> (data odczytu: 08.06.2010)

Acklins & Crooked Island

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o Miasta: Landrail Point, Albert Town,

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o Zapierające dech w piersiach plaże, niezwykle formacje skalane, mała ilość mieszkańców, malownicze rośliny, mała i zwierzęta sprawiają że wyspy Acklins i Crooked są idealne dla miłośników przyrody
- o Jaskinie wapienne
- o Ogrody koralowe (coral garden)

Rys.22. Fragment plaży na wyspie Acklins

Źródło: <http://www.iho-ohi.org/wp-content/bahamas.jpg>

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

- o Bahamas Air: latają do Crooked Island i Acklins dwa razy w tygodniu.
- o Sunshine Air Charter: oferuje usługi czarterowe z Miami i Fort Lauderdale do Crooked Island¹⁴

¹⁴ <http://www.bahamas.co.uk/acklins-crooked-island/about-acklins-crooked-island> (data odczytu: 08.06.2010)

Andros

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

Głównie wschodnie wybrzeże na całej długości, wschodnie wybrzeże głównie północ (Red Bays, Williams Island) oraz południowe (Red Shank Cay, Water Cays).

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o Trzecia pod względem długości bariera koralowa na świecie
- o Blue Hols
- o Podwodny system jaskiń,
- o Park Narodowy Central Andros
- o Jaskinia Henry Morgan's

Rys.23. Blue Hole

Źródło: <http://www.vadeker.net/beyond/infinity/trou/bahamas-andros-bluehole.jpg>

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

Zaledwie 15-minut lotu z Nassau bądź 1-godzina z Fort Lauderdale:

- o Bahama Air: lata z Nassau do Congo Town i San Andros 3 razy na tydzień
- o Western Air: codzienne loty do Nassau i Freeport
- o Small Hope Bay: regularne czartery pomiędzy Fort Lauderdale i Fresh Creek
- o Flamingo Air: oferują czartery do Andros z Nassau¹⁵

¹⁵ <http://www.bahamas.co.uk/andros/about-andros> (data odczytu: 08.06.2010)

Berry Islands

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o Great Harbour Cay z największą osadą Bullocks Harbour
- o wysepki: Chub Cay, Hoffman Cay, Great Stirrup Cay, Whale Cay, Bonds Cay, Anderson Cay, Little Harbour Cay

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o latarnia morska na Great Stirrup Cay z 1863

Rys.24. Latarnia morska na Great Stirrup Cay

Źródło: <http://commondatastorage.googleapis.com/static.panoramio.com/photos/original/6161120.jpg>

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

Na wysepki Chub Cay i Great Harbour Cay można dostać się dzięki regularnym lotom z Nassau. Możliwe są również loty czarterowe z południowej Florydy.¹⁶

Bimini

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o Turyle Rocks, Piruet Rock, Holm Cay, Gun Cay, South Cat Cay

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

¹⁶ <http://www.bahamas.co.uk/the-berry-islands/about-the-berry-islands> (data odczytu: 08.06.2010)

- o Zatoniony statek Sapona zbudowany przez Henry'ego Forda w czasie I wojny światowej
- o Zatoniony hiszpański statek wypełniony armatami
- o Zatoniona Atlantyda
- o Muzeum Hemingwaya

Rys.25. Wrak statku Sapona

Źródło: http://www.geoffschultz.org/2007_Sailing/Photos/Bahamas_Bimini_Sapona/images/20070321_103851.JPG

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

- o Chalk's (hydroplan): oferuje loty do Bimini z Fort Lauderdale
- o Continental Connection, Bimini Island Air, Lynx Int. Airline oraz Island Air również oferują loty do Bimini z Florydy
- o Sky Unlimited i Western Air latają do Bimini z Nassau
- o Major Air i Regional Air: oferują loty z wyspy Grand Bahama.¹⁷

Cat Island

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

Ruch turystyczny koncentruje się głównie na zachodnim wybrzeżu wyspy (Orange Creek, Arthur's Town, Aligator Point, Tea Bay, Smith Bay, Moss Town, Hawks Nest, Debil Point)

¹⁷ <http://www.bahamas.co.uk/bimini/about-bimini> (data odczytu: 08.06.2010)

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o ruiny 18-wiecznej posiadłości Deveaux House
- o pustelnia na górze Alwernia z 1939 r.

Rys.26. Pustelnia na górze Alwernia

Źródło: <http://shanepinder.com/blog/wp-content/uploads/2008/10/dahis00032.jpg>

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

- o Bahamas Air: lata cotygodniowo do The Bight I Arthur's Town z Nassau.
- o Sky Bahamas, Cat Island Air I Southern Air również zapewniają loty do Cat Iland z Nassau
- o Continental Connection/Gulfstream oraz Lynx Air oferują stałe loty z południowej Florydy¹⁸

Eleuthera

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o Spanish Wells, Current Island, Devil's Backbone, Alice Town,

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o Glass Window Bridge na północy wyspy, pozwalający na podziwianie z jednej strony Oceanu Atlantyckiego a z drugiej Morza Karaibskiego
- o Plantacje ananasów
- o Różowe plaże

¹⁸ <http://www.bahamas.co.uk/cat-island/about-cat-island> (data odczytu: 08.06.2010)

Rys.27. Glass Window Beach

Źródło: <http://www.nationsonline.org/gallery/Bahamas/bahamas360.jpg>

Rys.28. Różowa plaża

Źródło: http://www.bor-scouts.com/wp-content/uploads/2009/04/ca05_gjo0136_m-fbpink-sand-beach-harbour-island-bahamas-posters-300x225.jpg

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

3 lotniska i regularne linie promowe sprawiają, że połączenia z Elutherą są bardzo dobre:

- o Bahamas Air i Southern Air: latają codziennie na każde z lotnisk wyspy z Nassau
- o Continental Connection i US Airway Express: oferują loty z południowej Florydy.¹⁹

Exuma

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO

- o George Town, Moss Town, George Town, William's Town

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o Regaty Wysp Rodzinnych – odbywające się co roku w kwietniu wyścigi własnoręcznie robionych żaglówek
- o budynek administracji rządowej w George Town
- o 150-letni anglikański kościół St Andrew
- o Exuma Cays Land i Sea Park – zajmujący 283 km² rezerwat.

¹⁹ <http://www.bahamas.co.uk/eleuthera-harbour-island/about-eleuthera-harbour-island> (data odczytu: 08.06.2010)

Rys.29. Kościół St Andrew

Źródło: <http://www.noblexcanada.com/church.jpg>

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

- o Bahamas Air: latają codziennie do George Town z Nassau
- o z południowej Florydy do George Town latają: Flamingo Air i Sky Unlimited, American Eagle, Cotninenta Connection oraz US Airways.²⁰

Grand Bahama

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o Freeport, Lucaya, Gold Rock Beach, West End, Eight Mile Rock, High Rock, McLean's Town

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o The Heritage Trail (Szlak Dziedzictwa) – przed rokiem 1955 na wyspie główną drogą była Old Freetown, ścieżka prowadząca z East do Eight Mile Rock. Na 8-kilometrowym trakcie znajduje się ponad 30 gatunków roślin, 18 gatunków ptaków, 7 gatunków motyli, i pozostałości Pustelni, najstarszej, nienaruszonej budowli na wyspie datowanej na rok 1901.
- o Muzeum Ye Olde Pirate Bottle – duża kolekcja antycznych butelek, niektóre z historyczną zawartością w postaci: ginu, tuszu lekarstw, tabaki i truciz. Najstarsza butelka pochodzi z 1650 roku
- o Fragrance of The Bahamas (Fabryka Perfum) – w replice 18-wiecznej posiadłości można m.in. stworzyć, zabutelkować i nadać imię swoim własnym perfumom.
- o Bahamas National Trust Rand Nature Centre – rezerwat przyrody

²⁰ <http://www.bahamas.co.uk/the-exumas/about-exumas> (data odczytu: 08.06.2010)

- o Wycieczki Bahamas Jeep Safari – ok. 64 km. podróż samochodem terenowym z odkrytym dachem po najbardziej malowniczych i historycznych zakątkach wyspy
- o Kasyno Isle of Capri – znajduje się tam ponad 350 automatów i gier video, 50 maszyn video do gry w pokera i 33 stoły do gier takich chociażby jak: black jack, kości, ruletka czy mini bakarat.

Rys.30. Kasyno Isle of Capri

Źródło: http://image08.webshots.com/8/9/31/48/131693148prytYi_fs.jpg

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

Grand Bahama jest łatwo dostępna z Nassau zarówno z powietrza jak i wody:

- o Bahamas Air: oferują 5 lotów dziennie z Nassau
- o Loty przez Stany Zjednoczone są możliwe następującymi liniami: z Atlanty – Delta Air Lines, z Miami – American Eagle, Gulfstream/Continental Connection, z Fort Lauderdale – Bahamas Air, Gulfstream/Continental Connection²¹

Inagua

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO

- o Matthew Town, Mutton Fish Point, Doghead Point

²¹ <http://www.bahamas.co.uk/grand-bahama-island/about-grand-bahama> (data odczytu: 08.06.2010)

ATRAKcje TURYSTYCZNE

- o Park Narodowy Inagua – zajmujący powierzchnię 462 km², której znaczną większość zajmuje jezioro Windsor
- o Park Narodowy Little Inagua
- o Rezerwat Union Creek

Rys.31. Rezerwat Union Creek

Źródło: http://www.fotothing.com/photos/442/44242e4732202cf4d90bfb3e98c900c_c53.jpg

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

- o Bahamas Air: lata z Nassau do Inagua 3 razy na tydzień
- o Air Sunshine: oferuje 2 loty tygodniowo do i z Fort Lauderdale²²

Long Island

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o Stella Maris, Burnt Ground, Seymour's, Gallway Landing, Cape Santa Maria, Cape Verde

²² <http://www.bahamas.co.uk/inagua/about-inagua> (data odczytu: 08.06.2010)

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o Jaskinia Hamilton – jedna z największych jaskiń na Bahamach, jest bardzo rozległa, a jej przejścia liczą sobie 15 m. szerokości i 3 m. wysokości. Odkryta została w 1935.
- o Columbus Monumnet: Colombus Point – znajduje się na najbardziej wysuniętym na północ koniuszku wyspy, mierzący 4,5 m. kamienny obelisk upamiętniający Krzysztofa Kolumba.

Rys.32. Columbus Monumnet: Colombus Point

Źródło: <http://media-cdn.tripadvisor.com/media/photo-s/01/0f/78/dc/christopher-columbus.jpg>

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

- o Bahamas Air: lata codziennie z Nassau do Deadman's Cay i 2 razy na tydzień do Stella Maris
- o Southern Air: lata codziennie z Nassau do Deadman's Cay i 2 razy na tydzień z George Town (Exuma)
- o Kurort Stella Maris oferuje swoje własne czarterowe loty z Nassau i George Town do Stella Maris
- o Locair lata z Fort Lauderdale do Stella Maris.²³

²³ <http://www.bahamas.co.uk/long-island/about-long-island> (data odczytu: 08.06.2010)

Mayaguana

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o Pirate's Well, Betsy Bay, Abraham's Bay, Southeast Point, Northeast Point, Upper Point

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o Możliwość spotkania huti (skrzyżowania królika ze szczurem), która uważana była za wymarłą, aż do ponownego odkrycia w 1960

Rys.33. Bahamska hutia

Źródło: http://wagamoru.rgr.jp/cavia/study/moru_nakama/geo_capromys_ingrahami.jpg

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

- o "Bahamas Air" lata z Nassau do Mayaguana 3 razy na tydzień²⁴

New Providence & Paradise Island

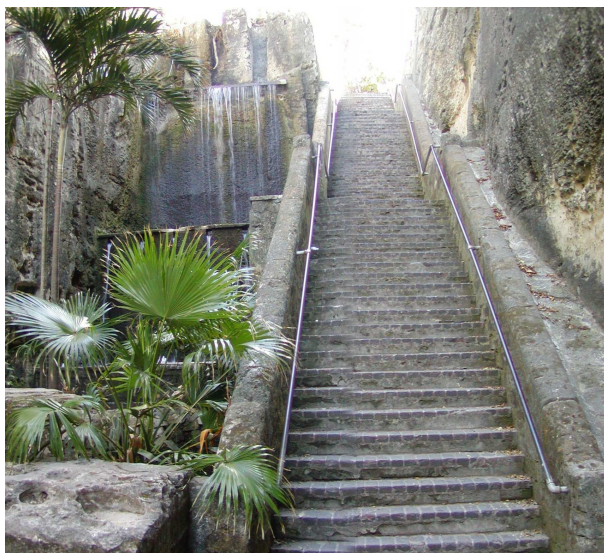
REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o Nassau – stolica wysp Bahama
- o Cable Beach, Paradise Island

²⁴ <http://www.bahamas.co.uk/mayaguana/about-mayaguana> (data odczytu: 08.06.2010)

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o Ręcznie rzeźbione Queens Staircase – najczęściej odwiedzana atrakcja w Nassau. Składają się z 65 schodków sięgających na wysokość 31 metrów. Nazwane zostały ku czci panującej przez 65 lat Królowej Victori.
- o Muzeum Niewolnictwa i Emancypacji Pompey – poświęcone jest nauce i interpretacji niewolnictwa. Jest to jedyne takie muzeum w regionie. Zlokalicowane jest w domu kupieckim w którym w XVIII wieku odbywał się handel niewolnikami,
- o Straw Market (słomiany bazar) – jeden z największych na świecie, otwarty 7 dni w tygodniu, znaleźć tu można ręcznie wykonane maty, kapelusze, kosze, biżuterię, drewniane rzeźby czy też dzemy z guawy. Połowę przyjemności stanowi tu targowanie się,

Rys.34. Queens Staircase

Źródło: <http://hoagland.org/photos/Bahamas01/Honey288289.jpg>

Rys.35. Straw Market

Źródło: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6f/Straw_Market-3.JPG

- o Riviera Cable Beach – to obszar 4 km wspaniałych plaż, wzdłuż których znajduje się 5 pierwszoklasowych bądź luksusowych kurortów, pole golfowe, nocne kluby i największe na wypach kasyno.
- o Atlantis waterscape – bez wątpienia główna atrakcja Paradise Island, zajmujące 14 akrów, największe na świecie otwarte akwarium zawierające ponad 100 gatunków ryb.
- o Fort Charlotte – zbudowany w 1788 roku, przez Lorda Dunmore'a, posiada fosę, lochy, podziemne przejścia i 42 armaty. Pokrywa teren 100 akrów,

Rys.36. Atlantis waterscape

Źródło: <http://z.about.com/d/travelwithkids/1/0/L/P/1/aquave1.jpg>

- o Water Tower (wieża ciśnień) – jest to najwyższy punkt na wyspie, liczy sobie 66 m n.p.m.,
- o Bahama Rum Cake Factory (fabryka ciast rumowych) – w okrągłych formach do pieczenia produkuje się rumowe ciasta w 3 smakach: Original Caribbean (Orginalny Karaibski), Chcolate Ecstasy (Czekoladowa Ekstaza) i Tropical Pina Colada (Tropikalna Pina Colada). Ciasta wykonane są z naturalnych składników, pieczone do perfekcji a następnie marynowane w sławnym rumie Don Lorenzo destylowanym we Freeport. Fabryka produkuje ciasta od ponad 20 lat.
- o Government House – zlokalizowany na w najwyższym punkcie Nassau, jest to oficjalna rezydencja Gubernatora Generalnego Wspólnoty Bahamów. Przed budynkiem stoi statua Krzysztofa Kolumba zbudowana w 1830 roku.

Rys.37. Water Tower

Źródło: <http://hoagland.org/photos/Bahamas01/Honey282.jpg>

Rys.38. Government House

Źródło: http://images.travelpod.com/users/seanmalonerules/sas_2005.1125284160.bahamas_020_government_house_x2x.jpg

- o Muzeum Piratów Nassau – interaktywna atrakcja, swoją dekoracją, odgłosami przenosząca turystów do roku 1716.
- o Junkanoo – jest najważniejszym kulturalnym festiwalem na Bahamach. Obchodzony jest w postaci kolorowych parad w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia, Nowy Rok oraz letni festiwal Junkanoo lipiec-sierpień. Festiwal ma na celu celebrowanie życia i wolności,
- o Kasyno Crystal Palace – ponad 400 automatów i 40 stołów do gier

Rys.39. Festiwal Junkanoo

Źródło: <http://away.com/images/features/junkanoo-festival.jpg>

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

Jako stolica Nassau ma bardzo bogate połączenia zarówno krajowe jak i międzynarodowe:

- o British Airways: lata z Londynu do Nassau 5 razy na tydzień. Bezpośredni lot trwa 9 godz.
- o Główne linie lotnicze łączące Nassau ze Stanami Zjednoczonymi to: American Airlines/American Eagle, Bahamas Air, Continental Connection, Gulfstream Airlines, Comair, US Airways, Island Express²⁵

San Salvador

REGIONY KONCENTRACJI RUCHU TURYSTYCZNEGO:

- o Dixon Hill, Cockburn Town

ATRAKCJE TURYSTYCZNE:

- o Dixon Hill Lighthouse – zbudowana w 1887 roku, sięga na wysokość metrów,
- o Columbus Monument, Long Bay
- o Olympic Monument

Rys.40. Dixon Hill Lighthouse

Źródło: http://lh5.ggpht.com/_mm9wdYEtcgk/SKIPz7ejCuI/AAAAAAQw/b_qdt648sYA/lighthouse.jpg

Rys.41. Olympic Monument

Źródło: <http://www.vanderkrogt.net/statues/Foto/bs/bs008.jpg>

²⁵ <http://www.bahamas.co.uk/nassau-paradise-island/about-nassau-paradise-island> (data odczytu: 08.06.2010)

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA:

- o Bahamas Air lata codziennie z Nassau do San Salvador²⁶

ROZDZIAŁ II. Rynek recepcji turystycznej

2.1. Rynek Wysp Bahama jako część subregionu w międzynarodowym ruchu Turystycznym

Geograficznie Wyspy Bahama należą do Karaibów. Z kolei Karaiby jako subregion należą do Ameryk. Oznacza to, że do subregionu karaibskiego w roku 2008 odnotowano 20,2 mln przyjazdów (tabela nr 5). W roku 1990 liczba przyjazdów wyniosła 11,4 mln co oznacza wzrost w stosunku do roku 2008 aż o 77%

Tab.5. Międzynarodowe przyjazdy turystów według (sub)regionów (w mln)

	International Tourist Arrivals (million)							Market share (%)	Change (%)		Average annual growth (%)
	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008*	2008*	07/06	08*/07	'00-'08*
World	438	534	684	804	853	904	922	100	6.1	2.0	3.8
Europe	265.0	309.5	392.6	441.8	468.4	487.9	489.4	53.1	4.1	0.3	2.8
Northern Europe	28.6	35.8	43.7	52.8	56.5	58.1	57.0	6.2	2.8	-1.9	3.4
Western Europe	108.6	112.2	139.7	142.6	149.6	154.9	153.3	16.6	3.6	-1.1	1.2
Central/Eastern Europe	33.9	58.1	69.3	87.5	91.4	96.6	99.6	10.8	5.6	3.1	4.6
Southern/Mediterr. Eu.	93.9	103.4	139.9	158.9	170.9	178.2	179.6	19.5	4.3	0.8	3.2
Asia and the Pacific	55.8	82.0	110.1	153.6	166.0	182.0	184.1	20.0	9.6	1.2	6.6
North-East Asia	26.4	41.3	58.3	86.0	92.0	101.0	101.0	10.9	9.8	-0.1	7.1
South-East Asia	21.2	28.4	36.1	48.5	53.1	59.7	61.7	6.7	12.3	3.5	6.9
Oceania	5.2	8.1	9.6	11.0	11.0	11.2	11.1	1.2	1.7	-0.9	1.8
South Asia	3.2	4.2	6.1	8.1	9.8	10.1	10.3	1.1	2.6	2.1	6.8
Americas	92.8	109.0	128.2	133.3	135.8	142.9	147.0	15.9	5.2	2.9	1.7
North America	71.7	80.7	91.5	89.9	90.6	95.3	97.8	10.6	5.2	2.6	0.8
Caribbean	11.4	14.0	17.1	18.8	19.4	19.8	20.2	2.2	1.6	2.0	2.1
Central America	1.9	2.6	4.3	6.3	6.9	7.8	8.3	0.9	12.0	7.0	8.4
South America	7.7	11.7	15.3	18.3	18.8	20.1	20.8	2.3	6.5	3.6	3.9
Africa	15.1	20.0	27.9	37.3	41.5	45.0	46.7	5.1	8.4	3.7	6.7
North Africa	8.4	7.3	10.2	13.9	15.1	16.3	17.2	1.9	8.5	4.9	6.7
Subsaharan Africa	6.7	12.7	17.6	23.4	26.5	28.7	29.5	3.2	8.3	3.1	6.7
Middle East	9.6	13.7	24.9	37.9	40.9	46.6	55.1	6.0	14.0	18.1	10.5

Source: World Tourism Organization (UNWTO) ©

(Data as collected by UNWTO, 2009)

Źródło: tabela „International Tourist Arrivals by (Sub)region” pochodząca z Tourism Highlights 2009

²⁶ <http://www.bahamas.co.uk/san-salvador--rum-cay/about-san-salvador-and-rum-cay> (data odczytu: 08.06.2010)

Karaiby są chętnie odwiedzane przez turystów. Tabela nr 6 przedstawia jak rozkłada się zainteresowanie turystów na poszczególne destynacje subregionu karaibskiego. Widzimy, że najchętniej odwiedzane w 2008 roku były: Dominikana (3,979,582), Cancun (2,165,320), Kuba (2,152,221), Jamajka (1,700,785), Bahamy (1,462,404), Puerto Rico (1,361,083). Stawia to Bahamy na 5 miejscu wśród najchętniej odwiedzanych destynacji subregionu karaibskiego.

Tab.6. Przyjazdy turystów w wybranych destynacjach karaibskich

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2007- 2008 Change
Anguilla	47,965	43,798	46,915	53,987	62,084	72,962	77,652	88,282	-12.1
Antigua & Barbuda *	193,176	198,085	224,030	245,797	245,384	253,669	261,786	265,841	1.5
Aruba	691,420	642,627	641,908	728,157	732,514	694,372	772,073	622,675	N/A
Bahamas	1,428,209	1,402,894	1,428,973	1,450,043	1,514,532	1,600,751	1,527,622	1,462,404	-4.3
Barbados ^P	507,086	497,899	531,211	551,502	547,534	562,558	574,576	567,667	-1.2
Belize ^P	195,955	199,521	220,574	230,832	236,573	247,309	251,422	245,026	-2.5
Bermuda *	274,983	283,967	256,563	271,607	269,576	298,973	305,548	263,613	-13.7
Bonaire	50,395	52,086	62,179	62,507	62,550	63,652	74,309	62,101	N/A
British Virgin Islands ^P	295,625	284,656	278,114	304,518	337,135	356,271	358,056	345,934	-3.4
Cancun (Mexico) **	2,178,715	1,965,445	2,076,478	2,331,362	2,134,180	1,586,942	2,022,302	2,165,320	7.1
Cayman Islands	334,071	302,797	293,515	259,929	167,801	267,257	291,503	302,879	3.9
Cozumel (Mexico)**	240,499	226,031	304,233	368,589	276,515	265,680	57,075	N/A	N/A
Cuba	1,774,541	1,685,231	1,907,320	1,854,410	2,319,334	2,220,567	2,152,221	2,348,340	9.1
Curacao	204,603	217,963	221,390	223,439	222,070	234,383	299,782	266,164	N/A
Dominica	66,393	67,108	72,948	79,386	79,257	83,916	54,606	N/A	N/A
Dominican Republic ^t	2,868,915	2,793,581	3,268,182	3,443,205	3,690,692	3,965,055	3,979,582	3,979,672	0.0
Grenada ^P	123,351	132,416	142,355	133,865	98,244	118,490	129,118	123,770	-4.1
Guyana	95,148	104,341	100,911	121,989	116,596	113,474	131,487	38,590	-70.7
Jamaica	1,276,516	1,266,366	1,350,285	1,414,786	1,478,663	1,678,905	1,700,785	1,767,271	N/A
Martinique ^P	460,383	447,891	453,160	470,891	484,127	503,214	503,107	479,933	-4.6
Montserrat	9,800	9,623	8,375	10,138	9,690	7,963	7,745	7,360	-5.0
Puerto Rico **	1,218,712	1,279,762	1,321,846	1,411,910	1,465,292	1,446,184	1,361,083	1,323,795	-2.7
Saba	9,005	10,778	10,260	11,012	11,462	11,012	11,673	12,043	3.2
St Eustatius	9,597	9,781	10,788	11,056	10,355	9,565	11,568	7,146	N/A
St Kitts & Nevis	25,493	25,201	17,699	35,390	27,869	N/A	N/A	N/A	N/A
St Lucia	250,132	253,463	276,948	298,431	317,939	302,510	287,435	295,761	2.9
St Maarten *	402,649	380,800	427,587	475,031	467,861	467,804	469,407	475,410	1.3
St Vincent & Grenadines	70,686	77,622	78,535	86,727	95,505	97,432	89,637	60,156	-32.9
Trinidad & Tobago	383,101	384,212	409,069	442,555	460,195	457,387	449,452	267,317	-40.5
Turks & Caicos	165,836	154,961	164,100	173,081	200,000	N/A	N/A	N/A	N/A
US Virgin Islands	609,646	597,958	618,703	656,638	697,033	671,362	693,372	678,904	-2.1

Źródło: tabela „Tourist Arrivals in Selected Caribbean Destinations” pochodząca z Travel & Tourism Statistics 2008, Belize Tourism Board

2.2. Liczba przyjazdów na Wyspy Bahama

W roku 2008 na wyspach odnotowano 4,4 mln przyjezdnych (tabela nr 7). W roku 2004 liczba przyjezdnych wyniosła 5 mln co oznacza spadek w stosunku do roku 2008 o - 12,2%. N

Tab.7. Liczba przyjezdnych w latach 2004-2008 (w mln)

	2004	2005	2006	2007	2008
Przyjezdni	5 004	4 779	4 731	4 601	4 394
➤ turyści	1 561	1 608	1 601	1 528	1 463
➤ odwiedzający jednodniowi	83	92	51	102	70
➤ pasażerowie rejsów	3 360	3 079	3 079	2 971	2 861

Źródło: opracowanie własne na podstawie UNWTO DATA 2004-2008 BAHAMAS

2.3. Kierunki z których przyjeżdżają turyści

Poniższa tabela (nr 8) zawiera szczegółowe dane dotyczące kierunków z których przyjeżdżają turyści. Z Afryki w roku 2008 na Bahamy przybyło 1,785 tyristów (z czego najwięcej z RPA – 1,213), z Azji i Pacyfiku 6,902 (z czego najwięcej z Australii – 2,778), z Europy 94,560 (z czego najwięcej z Wielkiej Brytanii – 34,567), z Bliskiego Wschodu 670 (z czego najwięcej ze Zjednoczonych Emiratów Arabskich – 207). Największy prym wśród podróży na Bahamy wiodą Ameryki aż 1,331,022 turystów co stanowi aż 90% wszystkich turystów przybyłych na Bahamy w 2008 roku (najwięcej z USA – 1,177,271).

Tab.8. Kierunki przyjazdów turystów

	2004	2005	2006	2007	2008
TOTAL	1 561 312	1 608 153	1 600 862	1 527 727	1 463 006
AFRICA	1 443	1 556	1 685	1 812	1 785
East Africa	124	113	144	122	142
Burundi			1	2	
Comoros			1	1	
Ethiopia	8	6	3	2	8
Eritrea				1	
Kenya	38	20	37	33	25
Madagascar		1		2	2
Malawi	7	4	1	6	3
Mauritius	18	2	13	11	14
Mozambique		2	3	7	7
Rwanda		1	1	1	18
Seychelles	2	1	2	3	8
Zimbabwe	36	32	31	18	15
Uganda	6	16	10	9	11

United Republic of Tanzania	6	13	20	12	15
Zambia	3	15	21	14	16
Central Africa	15	20	10	26	42
Angola	4	9	3	9	10
Cameroon	2	1	3	12	9
Central African Republic					1
Chad	2			1	2
Congo	2	7	4	4	10
Gabon	5	3			10
North Africa	39	37	42	80	86
Algeria				4	22
Morocco	18	16	31	60	51
Sudan		1	3	2	1
Tunisia	21	20	8	14	12
Southern Africa	1 124	1 287	1 376	1 418	1 250
Botswana	10	11	16	12	9
Lesotho			2		1
Namibia	18	15	13	17	10
South Africa	1 032	1 205	1 285	1 356	1 213
Swaziland	64	56	60	33	17
West Africa	141	99	113	166	265
Cape Verde	4	3	2	1	1
Benin					2
Gambia	3	1	5	4	2
Ghana	47	23	13	30	33
Guinea	4	5	13	2	19
Côte d'Ivoire	8	3	8	11	12
Liberia	6	1		1	
Mali			2		1
Mauritania	5	3			2
Niger	3	1			
Nigeria	43	41	52	88	173
Senegal	8	10	7	21	8
Sierra Leone	6	6	8	5	10
Togo	4	2	1	3	2
Burkina Faso			2		
AMERICAS	1 455 375	1 484 921	1 485 158	1 404 000	1 331 022
Caribbean	15 719	17 290	18 714	22 111	22 066
Antigua and Barbuda	121	148	157	129	157
Barbados	939	939	1 040	897	1 129
Bermuda	661	834	851	925	958
British Virgin Islands	61	113	96	100	155
Cayman Islands	1 260	1 298	1 287	1 857	2 279
Cuba	546	412	297	305	252
Dominica	88	90	101	87	137
Dominican Republic	358	550	498	456	547
Grenada	80	61	71	70	100
Haiti	1 291	1 322	1 819	3 999	3 243
Jamaica	5 835	6 599	7 066	7 830	6 966
Martinique	52	35	43	29	31

Montserrat	11	18	13	9	13
Netherlands Antilles	25	38	41	32	53
Aruba	118	82	73	75	94
Curaçao	120	135	162	116	164
Puerto Rico	483	328	269	251	227
Saint Eustatius	5	4	9	7	5
Saint Kitts and Nevis	94	118	120	82	124
Anguilla	40	66	47	61	58
Saint Lucia	222	171	198	204	238
Saint Maarten	73	102	102	88	145
Saint Vincent and the Grenadines	71	72	80	105	88
Trinidad and Tobago	1 212	1 417	1 776	1 618	1 752
Turks and Caicos Islands	1 920	2 299	2 436	2 703	3 031
United States Virgin Islands	32	21	19	27	32
Other countries of the Caribbean	1	18	43	49	88
Central America	1 547	1 701	1 696	1 895	1 770
Belize	97	112	145	109	120
Costa Rica	395	485	446	526	401
El Salvador	135	116	146	167	214
Guatemala	245	281	295	344	228
Honduras	152	171	176	215	179
Nicaragua	97	56	69	82	82
Panama	426	480	419	452	546
North America	1 432 474	1 459 272	1 456 358	1 369 102	1 295 824
Canada	68 462	75 643	84 639	100 340	114 960
Greenland	6			5	3
Mexico	3 094	3 546	6 615	5 078	3 590
United States of America	1 360 912	1 380 083	1 365 104	1 263 679	1 177 271
South America	5 635	6 658	8 390	10 892	11 362
Argentina	926	955	1 169	1 683	2 050
Bolivia	57	38	120	139	83
Brazil	1 487	1 880	2 440	3 240	3 863
Chile	346	376	362	469	537
Colombia	547	651	785	1 147	809
Ecuador	296	440	531	471	544
Guyana	243	362	343	360	366
Paraguay	31	26	49	35	194
Peru	405	494	622	801	800
Suriname	53	46	83	55	96
Uruguay	167	187	119	141	194
Venezuela	1 077	1 203	1 767	2 351	1 826
EAST ASIA AND THE PACIFIC	6 913	7 215	6 996	6 861	6 902
North-East Asia	3 210	3 228	3 068	2 452	2 544
China	345	290	278	206	265
Taiwan, Province of China	70	98	82	88	171
Hong Kong, China	212	258	286	300	358
Japan	2 375	2 356	2 098	1 563	1 424
Korea, Dem. People's Republic of	3	1	1	1	1
Korea, Republic of	201	225	322	290	323
Mongolia	4		1	4	2

South-East Asia	629	700	674	837	887
Brunei Darussalam		2	6	6	5
Myanmar	1	5	1	2	
Cambodia	6	1		1	1
Indonesia	48	33	31	85	55
Lao People's Democratic Republic	1		1		
Malaysia	56	96	69	78	100
Philippines	266	282	261	281	347
Singapore	212	206	185	246	251
Viet Nam	10	4	20	10	10
Thailand	29	71	100	128	118
Australasia	3 023	3 263	3 229	3 540	3 390
Australia	2 381	2 597	2 551	2 855	2 778
New Zealand	642	666	678	685	612
Melanesia	23	20	9	10	58
Solomon Islands	4	4	1	7	45
Fiji	13	12	5	2	9
Vanuatu	5	1	2	1	2
Papua New Guinea	1	3	1		2
Micronesia	20	3	7	10	7
Kiribati	7		3	1	
Nauru				1	3
Micronesia, Federated States of	8	1	4	8	3
Palau	5	2			1
Polynesia	8	1	9	12	16
French Polynesia	1	1	7	9	12
Tonga	2			1	2
Samoa	5		2	2	2
EUROPE	84 126	85 874	82 824	87 931	94 560
Central/Eastern Europe	1 445	1 488	1 629	1 874	2 359
Azerbaijan	2	5	6	9	4
Armenia	4	9	5	1	4
Bulgaria	85	67	92	87	81
Belarus	13	11	16	12	13
Czech Republic	116	127	159	181	197
Estonia	23	30	26	45	31
Georgia	14	6	6	18	24
Hungary	123	206	233	212	278
Kazakhstan	13	2	17	36	26
Kyrgyzstan				1	
Latvia	39	45	32	25	31
Lithuania	25	26	21	53	47
Republic of Moldova	4	6	2	8	3
Poland	472	331	329	370	674
Romania	125	176	149	193	261
Russian Federation	283	269	374	398	414
Slovakia	37	81	64	96	128
Tajikistan				8	
Turkmenistan	1	1		2	1

Ukraine	66	90	93	119	142
Uzbekistan			5		
Northern Europe	45 520	50 262	49 581	45 882	41 106
Denmark	861	888	876	961	1 039
Faeroe Islands	2	11	2	4	5
Finland	472	487	435	529	725
Iceland	134	205	158	179	149
Ireland	1 411	1 446	1 310	1 427	1 501
Norway	942	884	879	1 069	1 358
Sweden	1 219	1 495	1 340	1 452	1 762
United Kingdom	40 479	44 846	44 581	40 261	34 567
Southern Europe	10 848	9 323	8 390	11 420	14 341
Albania	49	10	12	26	4
Andorra	14	16	21	34	25
Bosnia and Herzegovina	5	3	5	5	4
Croatia	51	47	61	67	98
Greece	312	382	347	358	444
Italy	8 386	6 775	5 722	8 201	10 866
Malta	53	54	49	59	54
Montenegro				1	1
Portugal	475	367	397	529	531
San Marino		5	9	11	18
Serbia				7	69
Slovenia	51	54	44	65	89
Spain	1 428	1 571	1 675	2 018	2 122
TFYR of Macedonia	9	8	8	8	8
Serbia and Montenegro	15	31	40	31	8
Western Europe	25 496	23 813	22 302	27 573	35 570
Austria	974	1 095	1 010	1 175	1 657
Belgium	1 280	1 227	1 042	1 298	1 752
France	11 408	9 830	8 797	12 081	14 423
Germany	6 630	6 451	6 323	7 244	10 526
Liechtenstein	21	34	14	27	30
Luxembourg	184	146	160	168	183
Monaco	126	193	162	174	173
Netherlands	1 949	1 682	1 646	1 815	2 657
Switzerland	2 924	3 155	3 148	3 591	4 169
East Mediterranean Europe	817	988	922	1 182	1 184
Cyprus	90	92	68	114	115
Israel	522	580	583	709	725
Turkey	205	316	271	359	344
MIDDLE EAST	618	539	604	644	670
Bahrain	18	51	32	35	52
Palestine	1				1
Iraq	1		3		1
Jordan	10	27	17	13	27
Kuwait	41	47	38	38	55
Lebanon	16	25	44	55	43
Libyan Arab Jamahiriya	5			3	
Oman	2	2	9	6	7

Qatar	37	21	8	27	44
Saudi Arabia	379	178	223	149	156
Syrian Arab Republic	1	4	1	2	9
United Arab Emirates	88	105	163	255	207
Egypt	19	78	66	61	66
Yemen		1			2
SOUTH ASIA	352	345	524	580	696
Afghanistan	5		2	3	
Bangladesh	9	11	7	12	12
Bhutan	1		2		1
Sri Lanka	14	11	37	19	31
India	265	285	443	506	605
Iran, Islamic Republic of	14	13	6	5	6
Maldives	4	3	5	4	1
Nepal	21	4	4	8	15
Pakistan	19	18	18	23	25
NOT SPECIFIED	12 485	27 703	23 071	25 899	27 371
Other countries of the World	12 485	27 703	23 071	25 899	27 371

Źródło: UNWTO DATA 2004-2008 BAHAMAS

2.4. Profile turystów

Według badań Ministertwa Turystyki (tabela nr 9) przeciętnym turystą przybywającym na Bahamy jest: mężczyzna w wieku 25-54 lat, rasy białej, o średnim lub wyższym wykształceniu, minimalnym dochodzie 76,001\$, podróżujący na Bahamy po raz kolejny, z osobą towarzyszącą.

Tab.9. Dane demograficzne turystów zagranicznych w 2007 i 2008 (w %)

Kryteria	2007	2008
Wiek:		
➤ 25-54	56	56
➤ 55 i więcej	20	19
Płeć:		
➤ mężczyźni	49	49
➤ kobiety	48	48
Rasa:		
➤ Biali	82	82
➤ Czarni	7	7
➤ Latynosi	3	4
➤ Mieszana	3	3

➤ Azjaci	3	3
➤ Indianie/Eskimosi	0	0
➤ Inni	1	0
Wykształcenie:		
➤ średnie i wyżej	65	67
Dochód:		
➤ \$25,001 - \$50,000	10	7
➤ \$50,001 - \$75,000	11	10
➤ \$75,001 i więcej	58	62
Wcześniejsze pobyty:		
➤ pierwszy pobyt	42	41
➤ kolejny pobyt	58	59
Ilość osób podróżujących:		
➤ 1	17	16
➤ 2	48	44
➤ 3 i więcej	32	37

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli „Demographic Profile Islands of the Bahamas” pochodzącej z Ministry of Tourism, Research and Statistics Department, Statistics 2008

2.5. Odwiedzane regiony

W 2008 roku turyści najchętniej odwiedzali wyspę (tabela nr 10) New Providence (929,249 przyjazdów) a tuż za nią wyspę Grand Bahama (265,176 przyjazdów). Liczba przyjazdów na New Providence w 2004 wyniosła 921,933 po czym w kolejnych latach wzrosła do ponad miliona, aby w 2007 spaść do 960,768. Z kolei na Grand Bahama w 2004 przybyło 374,433 turystów i liczba ta systematycznie spada.

Tab.10. Liczby przyjazdów na główne wyspy Bahamów

	Bahamy	New Providence	Grand Bahama	Pozostałe wyspy
2004	1 561 312	921 933	374 433	264 946
2005	1 608 153	1 019 017	316 265	272 871
2006	1 600 862	1 019 198	298 937	282 727
2007	1 527 727	960 768	279 193	287 766
2008	1 463 006	929 249	265 176	268 581

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli „Stopover Visitors Islands of the Bahamas 1974 to 2008” pochodzącej z Ministry of Tourism, Research and Statistics Department, Statistics 2008

Liczba przyjazdów na pozostałe wyspy w 2008 roku wyniosła 268,581. Najwięcej osób wybrało się do: Abaco (97,671), Bimini (42,431) i Exumy (33,909). Szczegóły przedstawia tabela nr 11

Tab.11. Liczba przyjazdów na Rodzinne Wyspy w 2008

	Total
New Providence	929 249
Grand Bahama	265 176
<i>Out Islands Total</i>	268 581
Abaco	97 671
Andros	9 204
Bimini	42 431
Eleuthera	24 389
Exuma	33 909
Harbour Island	11 638
San Salvador	18 340
Other Out Islands	30 999

Źródło: Ministry of Tourism, Research and Statistics Departament, Statistics 2008

2.6. Cele przyjazdów

Do głównych celów przyjazdów na Bahamy wg badań Ministerstwa Turystyki (tabela nr 12) należą: wakacje (70%), podróż służbowa (7%) oraz miesiąc miodowy (5%).

Tab.12. Główne powody przyjazdów na Bahamy

	Bahamy	Nassau	Grand Bahama	Out Islands
Wakacje	70%	71%	68%	70%
Podróż służbowa	7%	7%	9%	7%
Miesiąc miodowy	5%	6%	4%	4%
Odwiedziny krewnych i znajomych	4%	4%	4%	6%
Udział w konferencjach/sympozjach	3%	3%	4%	1%
Udział w uroczystościach rodzinnych/towarzyskich	2%	2%	4%	3%
Ślub	1%	2%	0%	0%
Kasyno	0%	1%	0%	0%

Inne	2%	1%	2%	6%
------	----	----	----	----

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli „Main Reason for this Visit to the Bahamas, Stopover Visitors 2008” pochodzącej z Research Statistics and Immigration Scanning Units, The Bahamas Ministry of Tourism

Największy wpływ na wybór Bahamów jako destynacji wśród turystów zagranicznych w 2008 roku miały: plaże – 60%, klimat – 51%, wypoczynek i rekreacja – 43%, hotele – 28%, przyjaźni ludzie – 26%, łatwość dotarcia – 21%, chęć zobaczenia po raz pierwszy – 21%, bezpieczeństwo na wyspach – 15%, egzotyka – 13%, kasyna – 12%, dobre oferty biur podróży – 11%, rekomendacja znajomych – 11%, sport – 11%. Najmniejszy wpływ natomiast miały reklamy umieszczane w TV – 2% oraz magazynach – 1%. Szczegóły przedstawia tabela nr 13.

Tab.13. Główne czynniki wpływające na wybór Bahamów jako destynacji w roku 2008

	Bahamas	Nassau/P.I.	Grand Bahama	Out Islands
Beaches	60%	60%	60%	64%
Climate	51%	51%	50%	53%
Rest and Relaxation	43%	43%	43%	42%
Hotel Facilities	28%	34%	15%	19%
Friendly People	26%	24%	24%	36%
Easy to Get to	21%	21%	21%	20%
Never Been Here Before	21%	21%	23%	17%
Safety of Islands	15%	14%	14%	20%
Exotic Islands	13%	12%	11%	17%
Casinos	12%	16%	8%	2%
Good Package Deals	11%	13%	13%	5%
Friend recommended Bah.	11%	11%	10%	13%
Other	11%	9%	13%	12%
Sports	11%	6%	12%	25%
Heard a lot about Bahamas	9%	11%	8%	7%
Best Value for Money	8%	7%	14%	7%
Had Friends in Bah.	8%	7%	8%	12%
Shopping	6%	7%	6%	2%
Nightlife	4%	5%	4%	3%
Travel Agent/Tour Operator	4%	5%	3%	3%

Bahamas Website	4%	4%	3%	3%
Saw Ad on TV	2%	2%	1%	0%
Saw Ad in Magazine	1%	1%	1%	1%
No Response	5%	5%	6%	4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli „Top Influences for Deciding to Visit the Bahamas, Islands of the Bahamas 2008” pochodzącej z Research Statistics and Immigration Scanning Units, The Bahamas Ministry of Tourism

2.7. Środki lokomocji

Ze względu na swoje położenie geograficzne Bahamy dostępne są dla turystów zagranicznych z powietrza i wody. W roku 2008 najwięcej turystów przybyło drogą morską - 3,001,020, co stanowi 68% wszystkich przyjazdów natomiast drogą powietrzną - 1,392,552. Szczegóły przedstawia tabela nr 14.

Tab.14. Środki transportu wykorzystywane podczas podróży zagranicznych na Bahamy

	Droga powietrzna	%	Droga morska	%	Całkowity przyjazd	%
2004	1 450 313	29,0	3 553 654	71,0	5 003 967	100
2005	1 514 532	31,7	3 264 885	68,3	4 779 417	100
2006	1 491 633	31,5	3 238 974	68,5	4 730 607	100
2007	1 487 278	32,3	3 114 060	67,7	4 601 338	100
2008	1 392 552	31,7	3 001 020	68,3	4 393 572	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli „Total Foreign Arrivals to the Bahamas by Air & Sea 1971-2008 ” pochodzącej z Ministry of Tourism, Research and Statistics Departament, Statistics 2008

2.8. Długość pobytu

W 2008 roku średnia długość pobytu na Bahamach wynosiła 7,6 noclegów. Najwięcej czasu na wyspach spędzili europejscy turyści (liczba noclegów 9,7) a najmniej turyści z Ameryki Łacińskiej (liczba noclegów 5,8). Natomiast turyści ze wszystkich krajów najdłużej zostawali na wyspie Eleuthera (liczba noclegów od 10,4 do 16). Szczegóły przedstawia tabela nr 15,

Tab.15 Średnia długość pobytu na Bahamach w 2008 (liczba noclegów)

Island	USA	Canada	Europe	Caribbean	Latin Amer.
Abaco	9,3	16,2	14,8	10,1	8,8
Andros	8,4	10,3	9,6	9,4	19,1
Bimini	7,2	17,9	12,2	7,7	6,0
Exuma	7,5	9,6	11,1	7,7	5,6
Eleuthera	10,4	16,0	14,0	16,0	14,1
Harbour Island	6,3	7,5	7,9	6,9	5,2
Nassau/Paradise Island	5,4	6,9	9,6	9,1	5,7
Grand Bahama	5,7	10,4	8,6	6,0	5,1
San Salvador	9,3	8,5	8,4	7,7	9,5
All Bahamas	6,1	7,9	9,7	8,7	5,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli „Average Length of Stay by Island & Major Country 2008” pochodzącej z Ministry of Tourism, Research and Statistics Departament, Statistics 2008

W 2007 roku średnia długość pobytu na Bahamach wynosiła 7,9 noclegów. Najwięcej czasu na wyspach spędzili europejscy turyści (liczba noclegów 10,1) a najmniej turyści z Ameryki Łacińskiej (liczba noclegów 5,9). Turyści ze wszystkich krajów najdłużej zostawali na wyspie Eleuthera (liczba noclegów od 10 do 14,2). Szczegóły przedstawia tabela nr 16.

Tab.16. Średnia długość pobytu na Bahamach w 2007 (liczba noclegów)

Island	USA	Canada	Europe	Caribbean	Latin Amer.
Abaco	8,8	15,9	14,7	11,2	8,1
Andros	8,3	14,1	10,5	9,0	17,1
Bimini	7,5	26,5	11,5	7,9	6,2
Exuma	7,5	10,2	12,4	11,0	5,2
Eleuthera	10,0	13,6	13,8	14,2	11,4

Harbour Island	6,2	8,6	8,6	8,0	4,6
Nassau/Paradise Island	5,3	7,3	9,9	9,6	5,8
Grand Bahama	5,7	11,0	9,4	6,7	5,2
San Salvador	8,5	8,6	8,8	20,5	8,6
All Bahamas	6,0	8,5	10,1	9,3	5,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli „Average Length of Stay by Island & Major Country 2007” pochodzącej z Ministry of Tourism, Research and Statistics Departament, Statistics 2008

2.9. Miejsca zakwaterowania

Turyści zagraniczni przybywający na wyspy najczęściej korzystają z hoteli, w roku 2008 aż 1,060,722 turystów skorzystało z tej formy zakwaterowania. Najmniej popularne jest korzystanie z własnych posiadłości w 2008 było to jedynie 32,745. Ten typ zakwaterowania dotyczy prawdopodobnie milionerów oraz gwiazdy. Dość popularne jest również nocowanie na łodziach (szczególnie na Wypach Rodzinnych) w roku 67,500. Szczegóły przedstawia tabela nr 17.

Tab.17. Typy zakwaterowania wśród turystów przyjeżdżających na Bahamy

	Nassau		Grand Bahama		Out Islands		All Bahamas		%
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	CHG
Hotel	761294	789586	180 155	189 501	119 273	130 719	1060722	1 109 806	-4%
Timeshare	67 980	68 643	44 293	48 551	1 689	2 388	113 962	119 582	-5%
Friends/Relatives	41 646	43 365	9 811	9 885	18 559	19 691	70 016	72 941	-4%
Private/Boat	15 339	15 430	10 893	11 970	41 268	44 534	67 500	71 934	-6%
Apt/Villa	12 143	11 876	7 761	7 304	43 660	47 397	63 564	66 577	-5%
Own Property	7 338	6 546	3 906	3 767	21 501	20 977	32 745	31 290	5%
Other	5 112	5 298	2 296	2 333	5 307	5 626	12 715	13 257	-4%
Non-Response	18 397	20 024	6 061	5 882	17 324	16 434	41 782	42 340	-1%

Źródło: tabela „Stopover Visitors by Type of Accommodation, The Islands of the Bahamas” pochodząca z Ministry of Tourism, Research and Statistics Departament, Statistics 2008

Kolejna tabela (nr 18) przedstawia dane dotyczące korzystania z usług hotelarskich według miesięcy. Widzimy z niej, że najwięcej turystów korzysta z hoteli w marcu (co zapewne

związane jest ze świętami Wielkanocnymi) oraz lipcu (co wiąże się dniem 4 lipca czyli dzień niepodległości w USA).

Tab.18. Korzystający z usług hotelarskich według miesięcy

Month	All Bahamas			Nassau/P.I			Grand Bahama			Out Islands		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Jan	84 188	77 777	84 057	62 705	57 914	65 276	14 220	12 729	12 292	7 263	7 134	6 489
Feb	94 467	88 518	99 635	68 795	64 533	73 444	15 537	14 573	16 386	10 135	9 412	9 805
Mar	126 017	127 644	136 931	87 903	87 912	92 784	24 091	25 140	29 302	14 023	14 592	14 845
Apr	107 278	109 843	126 069	76 821	75 889	87 399	17 852	19 461	22 469	12 605	14 493	16 201
May	99 649	100 900	113 418	67 231	69 161	75 764	17 978	18 372	21 232	14 440	13 367	16 422
Jun	107 777	112 583	122 639	75 080	76 573	82 843	18 782	19 146	22 926	13 915	16 864	16 870
Jul	115 708	114 067	119 465	80 359	76 888	83 421	20 509	22 295	22 105	14 840	14 884	13 939
Aug	97 648	101 118	92 374	71 617	71 687	68 973	16 093	17 586	14 446	9 938	11 845	8 955
Sep	32 039	52 724	55 749	24 443	39 617	42 676	5 094	8 108	7 845	2 502	4 999	5 228
Oct	54 610	61 553	62 466	41 163	48 020	49 131	8 536	8 183	8 555	4 911	5 350	4 780
Nov	65 990	79 695	85 038	49 648	60 521	63 227	9 800	11 109	14 097	6 542	8 065	7 714
Dec	75 351	83 384	88 214	55 529	60 871	64 738	11 663	12 799	13 950	8 159	9 714	9 526
Total	1 060 722	1 109 806	1 186 055	761 294	789 586	849 676	180 155	189 501	205 605	119 273	130 719	130 774

Źródło: tabela „Hotel Visitors by Month, Islands of the Bahamas” pochodząca z Ministry of Tourism, Research and Statistics Department, Statistics 2008

Month	Abaco			Andros			Bimini			Total Eleuthera*		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Jan	1 318	1 301	1 190	358	311	305	700	735	541	1 105	1 204	942
Feb	2 138	1 951	1 904	636	517	571	1 269	716	604	1 584	1 633	1 824
Mar	3 377	4 192	3 900	701	757	899	2 069	1 287	1 441	2 281	2 670	2 472
Apr	3 279	3 793	4 319	720	771	872	1 686	2 512	2 633	1 686	2 335	2 323
May	3 400	3 917	4 571	565	581	842	4 234	1 946	4 141	1 466	2 175	1 977
Jun	4 201	5 473	5 764	405	445	535	4 115	4 092	4 212	1 315	1 968	1 680
Jul	3 484	4 205	4 306	311	325	338	5 715	5 205	4 019	1 219	1 318	1 306
Aug	1 966	2 623	2 144	188	191	216	3 623	4 526	3 011	930	1 030	824
Sep	468	648	873	40	69	83	864	2 012	3 001	169	274	311
Oct	904	1 089	1 013	187	274	318	912	810	1 014	343	395	491
Nov	1 102	1 660	1 816	297	480	540	1 442	1 176	1 089	1 034	1 177	1 803
Dec	1 728	2 358	2 392	219	403	376	1 662	1 403	929	1 306	1 657	1 668
Total	27 365	33 210	34 192	4 627	5 124	5 895	28 291	26 420	26 635	14 438	17 836	17 621

Źródło: tabela „Hotel Visitors by Month, Islands of the Bahamas” pochodząca z Ministry of Tourism, Research and Statistics Department, Statistics 2008

Month	Exuma			Harbour Isl. Only			San Salvador		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Jan	1 828	1 986	1 862	757	826	572	1 321	1 036	1 064
Feb	2 313	2 535	2 753	1 166	1 158	1 136	1 309	1 273	1 347
Mar	2 881	2 806	3 296	1 590	1 727	1 429	1 602	1 741	1 665
Apr	2 502	2 659	3 198	1 144	1 255	1 501	1 620	1 393	1 778
May	2 246	2 339	2 761	970	1 147	1 351	1 653	1 590	1 297
Jun	1 722	2 423	2 488	875	1 195	1 205	1 376	1 689	1 451
Jul	1 981	1 988	2 222	901	886	925	1 434	1 269	1 165
Aug	1 618	1 947	1 700	690	652	598	1 239	1 217	770
Sep	374	854	808	86	135	161	525	988	23
Oct	1 089	1 398	1 696	178	231	226	1 287	1 174	18
Nov	972	1 574	1 924	714	748	987	1 287	1 372	30
Dec	1 366	1 859	1 965	894	1 158	1 000	1 016	1 093	1 576
Total	20 892	24 368	26 673	9 965	11 118	11 091	15 669	15 835	12 184

Źródło: tabela „Hotel Visitors by Month, Islands of the Bahamas” pochodząca z Ministry of Tourism, Research and Statistics Department, Statistics 2008

Najczęściej z usług hoteli korzystają turyści z USA, w roku 2008 ich liczba wyniosła 851,052 (najczęściej w marcu), na drugim miejscu w 2008 uplasowali się turyści z Kanady 87,370 (z przewagą w marcu), trzecie miejsce zajęli turyści z Europy 71,065 (z przewagą w sierpniu), kolejni byli turyści z Ameryki Łacińskiej 13,106 (z przewagą w lipcu) oraz na końcu turyści z Karaibów 12,407 (z przewagą w maju). Szczegóły przedstawia tabela nr 19

Tab.19. Korzystający z usług hotelarskich według miesięcy i krajów pochodzenia turystów

Month	USA			Canada			Europe			Caribbean			Latin America		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Jan	64 475	62 133	69 513	9 924	7 681	6 886	5 259	4 527	4 653	996	619	488	1 378	1 083	761
Feb	74 880	72 583	84 610	11 290	8 105	6 985	4 694	4 668	4 861	949	695	784	934	846	683
Mar	103 581	109 545	121 599	12 323	9 798	7 535	5 895	5 104	4 545	1 138	733	833	913	746	677
Apr	87 622	93 540	110 640	9 535	7 081	5 633	6 099	5 558	5 804	780	792	1 031	792	1 036	851
May	82 938	87 570	99 481	6 334	4 670	4 354	5 737	5 231	5 700	1 366	911	884	1 052	771	881
Jun	94 321	101 715	112 096	4 257	3 178	2 767	4 915	4 415	4 593	1 022	789	840	1 107	740	641
Jul	95 608	96 869	105 683	4 999	4 159	3 239	8 186	7 297	6 309	1 330	1 080	827	2 451	2 074	1 481
Aug	75 250	83 400	77 615	4 997	3 895	3 639	12 331	9 364	7 458	1 007	1 231	895	1 207	904	726
Sep	23 721	38 466	42 210	2 173	2 824	2 305	3 271	3 839	3 589	817	866	535	749	4 028	5 044
Oct	41 319	49 601	50 353	4 339	3 940	3 601	4 951	4 876	4 972	1 256	853	1 398	831	655	573
Nov	49 714	62 678	71 701	8 293	8 705	6 465	4 679	4 789	3 896	974	1 148	834	547	660	653
Dec	57 623	63 883	72 144	8 906	10 037	8 063	5 048	5 501	4 707	772	875	706	1 145	1 090	818
Total	851052	921983	1017645	87370	74073	61472	71065	65169	61087	12407	10592	10055	13106	14633	13789

Źródło: tabela „Hotel Visitors by Country & by Month, Islands of the Bahamas” pochodząca z Ministry of Tourism, Research and Statistics Department, Statistics 2008

Najwięcej hoteli w 2008 roku świadczyło usługi na wypie New Providence – 48 hoteli, oferujących 4,182 miejsca. Liczba hoteli i pokoi na tej wyspie od roku 2006 stale się zmniejsza. Na drugim miejscu jest wyspa Andros z liczbą hoteli 34, oferujących w sumie 599 pokoi. Tu natomiast od roku 2006 zaobserwować można wzrost hoteli i pokoi. Na kolejnym miejscu jest wyspa Eleuthera z liczbą hoteli 31 i 337 pokojami. Tu również zaobserwować można wzrost liczby hoteli i pokoi. Dopiero na czwartym miejscu pod względem ilości hoteli znajduje się Grand Bahama z liczbą 29 hoteli i 3 121 pokoi. Tu również obserwujemy wzrost w stosunku do lat poprzednich. Szczegóły zawiera tabela nr 20.

Tab.20. Liczba hoteli i pokoi hotelowych na poszczególnych wyspach

	No. of Hotels			No. of Hotel Rooms		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006
New Providence	48	51	52	4 182	4 572	4 601
Paradise Island	14	14	13	5 137	5 139	4 037
Abaco	35	35	34	872	861	721
Acklins	6	6	6	34	34	35
Andros	34	33	32	393	386	384
Berry Islands	2	3	1	24	24	17
Bimini	9	9	9	599	398	407
Cat Island	13	14	14	137	149	142
Crooked Island	6	6	6	39	39	46
Eleuthera	31	30	28	337	289	244
Exuma	21	23	23	648	531	526
Harbour Island	16	15	15	279	276	220
Inagua	3	3	4	21	21	26
Long Island	10	10	14	134	145	144
Mayaguana	1	2	2	16	16	21
Rum Cay	0	0	0	-	0	0
San Salvador	2	2	2	306	328	328
Spanish Wells	1	1	1	18	19	19
Grand Bahama	29	28	27	3 121	3 113	3 011
TOTAL	281	285	283	16 297	16 340	14 929

Źródło: tabela „Number of Hotels in the Bahamas 2008” pochodząca z Ministry of Tourism, Research and Statistics Department, Statistics 2008

2.10. Dochody z turystyki przyjazdowej

Bahamy w roku 2007 osiągnęły ogólny dochód z turystyki przyjazdowej w wysokości 2,191,720,822,77\$. Mimo zmniejszającej się liczby turystów jest to wzrost w stosunku do roku 2004 o 16%.

Tab.21. Dochody z turystyki przyjazdowej

	Turyści	Pasażerowie rejsów	Odwiedzający jednodniowi	Ogółem
2004	\$ 1 693 486 565,13	\$ 185 817 481,64	\$ 5 177 460,00	\$ 1 884 481 506,77
2005	\$ 1 883 862 550,00	\$ 179 979 077,90	\$ 5 017 140,00	\$ 2 068 858 767,90
2006	\$ 1 881 217 199,59	\$ 172 042 818,59	\$ 4 091 460,00	\$ 2 057 351 478,18
2007	\$ 2 020 811 838,77	\$ 166 834 444,00	\$ 4 074 540,00	\$ 2 191 720 822,77

Źródło: tabela „Expenditure Estimates Islands of the Bahamas 1989 - 2007” pochodząca ze strony <http://www.tourismtoday.com/docs/stats/EXPENDITURE%20SUMMARY%201989%20to%202007.xls> (data odczytu 06.06.2010)

ROZDZIAŁ III. Rynek emisji turystycznej

3.1. Turystyka krajowa

Bahamy są krajem typowo nastawionym na przyjmowanie turystów. W trakcie pisania pracy okazało się, że turystyka wyjazdowa mieszkańców wysp jest „zepchnięta na margines” czyli nie gromadzi się żadnych znaczących danych, statystyk czy analiz w tym zakresie. W trakcie poszukiwań udało mi się jednak natrafić na ankiety przeprowadzone wśród mieszkańców wysp w okresie 1-22 listopada 2008 roku przez Ministerstwo Turystyki w celu zbadania jak mieszkańcy postrzegają różne aspekty związane z turystyką. Część pytań dotyczyła właśnie turystyki krajowej i wyniki tych ankiet przedstawię w tym rozdziale. Po przeprowadzeniu ankiet powstały ich 3 analizy, pierwsza dotyczyła wyspy New Providence, druga Grand Bahama, natomiast trzecia Wysp Rodzinnych (w ankiecie wzięli udział mieszkańcy następujących wysp: Abaco, Andros, Bimini, Eleuthera i Exuma). Na wyspie New Providence przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców 300 gospodarstw domowych, na wyspie Grand Bahama również, natomiast na Rodzinnych Wyspach gospodarstw objętych ankietami było 500. W badaniach wzięły udział osoby powyżej 15 roku życia.

3.1.1. Liczba wyjazdów mieszkańców Wysp

W przypadku New Providence nieznacznie ponad połowa ankietowanych (52%) wyjeżdżała w 2008 roku na którąś z pozostałych wysp, najczęściej były to 2 (1,7) podróże (w skali od 0 do 40) a na jedną podróż przypadały 2 (1,5) osoby (w skali od 1 do 6). Jeśli chodzi o Grand Bahama to mniej niż połowa respondentów (42%) opuszczała swoją rodzinną wyspę w celu turystycznym. Najczęściej były to również 2 (1,6) podróże (w skali od 0 do 15), a na jedną podróż przypadały również 2 (1,5) osoby (w skali od 1 do 7). W przypadku Wysp Rodzinnych turystyczną podróż podjęło aż 70% ankietowanych osób. Najczęściej były to 3 (3,2) podróże (w skali od 0 do 50), a na jedną podróż przypadały 2 (1,5) osoby (w skali od 1 do 6). Dane procentowe przedstawia tabela nr 22.

Tab.22. Liczba mieszkańców podróżująca w ciągu ostatniego roku na inne wyspy

	New Providence	Grand Bahama	Wyspy Rodzinne
2008	52%	42%	70%

Źródło: Bahamian Residents General Public Survey November 1-22, 2008, New Providence/Grand Bahama/Family Island; Ministry of Tourism & Aviation.

3.1.2. Wydatki mieszkańców na turystykę wyjazdową - krajową

W przypadku wydatków na turystykę krajową (tabela nr 23) największe kwoty poniesione zostały na rzecz transportu, natomiast najmniejsze na rekreację i rozrywkę. Ogólnie stwierdzić można, że wydatki na dwóch głównych wyspach z roku na rok wyraźnie wzrastają natomiast na Wyspach Rodzinnych maleją.

Tab.23. Przeciętne wydatki mieszkańców wysp na turystykę krajową (w \$)

	New Providence		Grand Bahama		Wyspy Rodzinne	
	2008	2006	2008	2006	2008	2006
Transport	318	158	418	196	332	378
Zakwaterowanie	214	160	108	176	163	239
Wyżywienie	107	103	110	124	126	167
Rekreacja i rozrywka	51	58	63	87	74	98
Zakupy	77	44	69	105	358	361
Ogółem	788	525	768	692	1 058	1 267

Źródło: tabele „Average (Mean) Expenditure by Type of Expenditure: 2008, 2006” pochodzące z Bahamian Residents General Public Survey November 1-22, 2008, New Providence/Grand Bahama/Family Island; Ministry of Tourism & Aviation.

3.2. Turystyka zagraniczna

3.2.1. Rynek Wysp Bahama jako część subregionu w międzynarodowym ruchu turystycznym.

Jak już wcześniej było mówione Bahamy należą do subregionu Karaibów, który z kolei wchodzi w skład regionu Ameryk. Rozpatrując turystykę zagraniczną mieszkańców Baham z tego kontekstu widzimy (tabela nr 24), że w roku 2008 w regionie Ameryk odnotowano 151,8 mln wyjazdów zagranicznych.

Tab.24. Międzynarodowe wyjazdy turystów według regionów (w mln)

	1990	1995	2000	2005	2006	2007	2008*
World	438	534	684	804	853	904	922
From:							
Europe	254.2	308.1	395.6	451.5	475.2	502.6	508.7
Asia and the Pacific	58.8	86.6	114.2	153.2	164.0	178.3	181.6
Americas	99.3	108.6	131.1	136.3	142.8	149.5	151.8
Middle East	8.2	9.3	14.1	22.6	24.6	27.0	31.5
Africa	10.0	12.7	16.3	22.1	24.9	27.2	28.6
Origin not specified ¹	7.9	8.9	12.5	18.3	21.0	19.7	20.2
Same region	352.8	429.4	540.2	635.3	670.3	710.5	722.5
Other regions	77.7	96.0	131.0	150.3	161.3	174.2	179.6

Źródło: *Tourism Highlights 2009*

3.2.2. Kierunki do których udają się turyści

Nie ma niestety danych jasno określających do jakich państw mieszkańcy wysp udają się na wakacje. Można jedynie przypuszczać że są to ich najbliżsi sąsiedzi czyli USA, gdzie ruch prawdopodobnie koncentruje się na wschodnim wybrzeżu Florydy (miejscowości takie jak: Jacksonville, Daytona Beach, Orlando, Palm Beach, Miami, Fort Lauderdale), a także na wschodnim wybrzeżu Teksasu (wzdłuż Zatoki Meksykańskiej miejscowości takie jak: Houston, Galveston czy Corpus Christi). Ponad to kolejną destynacją może być Meksyk, i tu również przypuszczać można że ruch koncentrować się będzie wzdłuż Zatoki Meksykańskiej (czyli takie miejscowości jak: Tampico, Tuxpan, Veracruz, Cancún). Oczywiście nie może tu zabraknąć południowych sąsiadów takich jak: Kuba, Haiti, Dominikana, Portoryko oraz cały szereg wysp wchodzący w skład Małych Antyli.

Rys.42. Hipotetyczne kierunki podróży mieszkańców Wysp Bahama

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.travelplanet.pl/dbphotos/przewodnik/ameryka_pn.gif

3.2.3. Wydatki mieszkańców na turystykę wyjazdową – zagraniczną

Według tabeli nr 25 przeciętne wydatki mieszkańców na turystykę wyjazdową wyniosły w 2008 roku 460 mln. W roku 2004 wydatki te wyniosły 469 po czym w kolejnych latach rosły aż od 2007 odnotowuje się spadek. Podobnie jak w przypadku wydatków na turystykę krajową, obserwować można większy wydatek na transport a mniejszy na pobyt w danym miejscu.

Tab.25. Przeciętne wydatki mieszkańców wysp na turystykę wyjazdową zagraniczą
(w mln \$)

	2004	2005	2006	2007	2008
Transport	316	344	385	377	305
Wydatki związane z pobytem	153	184	156	161	155
Ogółem	469	528	541	538	460

Źródło: UNWTO DATA 2004-2008 BAHAMAS

ROZDZIAŁ IV. Znaczenie rynku turystycznego dla Polski

Podobnie jak w przypadku rozdziału poprzedniego nie są gromadzone dane dotyczące specyficznie wyjazdów na trasie Bahamy-Polska, Polska-Bahamy, dlatego też dane przedstawione w tym rozdziale nie będą dotyczyły bezpośrednio Bahamów tylko subregionów, regionów do których należą wyspy. W kilku przypadkach Bahamy zostaną „podciągnięte” pod kraje zamorskie. Dlatego też dane statystyczne umieszczone w tym rozdziale mają jedynie przybliżyć czytelnikowi ogólny kierunek w jakim rozwija się turystyka między tymi dwoma krajami i należy traktować je wyłącznie orientacyjnie.

Po przeanalizowaniu danych w tym zakresie stwierdzić można, że te dwa rynki mają niewielkie znaczenie dla siebie nawzajem. W przypadku Baham kraj nasz leży na tyle daleko, że turysta wybierający się do Europy jako swój cel obierze najpierw duże europejskie stolicy takie jak: Londyn, Paryż, Rzym itp. a Polska będzie „następna w kolejności”. Natomiast w przypadku Polski są dwie bariery przy podróżowaniu na Bahamy. Pierwszą z nich są bariery finansowe, gdyż wycieczka w te rejony kosztuje kilka tysięcy złotych. Drugą jest wymóg posiadania wizy, i mimo iż wyrobienie takiego dokumentu w dzisiejszych czasach nie stanowi większych kłopotów to jednak przeciętny polski turysta woli wybrać bliższą destynację bez konieczności „uganiania się” za dodatkowymi pozwoleniami.

4.1. Kierunek Polska-Bahamy

4.1.1. Liczba przyjazdów polskich turystów na Bahamy

W roku 2008 odnotowano 94 560 przyjazdów europejskich turystów z czego 2 359 przyjazdów z Europy Centralnej w której znajduje się Polska. W 2008 na wyspy z Polski odbyło 674 wyjazdów co stanowi 28,5% wszystkich wyjazdów z Europy Centralnej. Na przestrzeni 2004-2008 roku możemy ponadto zaobserwować, że liczba przyjazdów na Bahamy wyniosła w 2004 roku 472, po czym w roku następnym spadła o 141 a w latach kolejnych systematycznie rosła. Wzrost liczby turystów między rokiem 2004 a 2008 wyniósł 42,7%. Szczegółowe dane przedstawia tabela nr 26.

Tab.26. Przyjazdy turystów europejskich na Bahamy w latach 2004-2008

	2004	2005	2006	2007	2008
EUROPE	84 126	85 874	82 824	87 931	94 560
Central/Eastern Europe	1 445	1 488	1 629	1 874	2 359
Azerbaijan	2	5	6	9	4
Armenia	4	9	5	1	4
Bulgaria	85	67	92	87	81
Belarus	13	11	16	12	13
Czech Republic	116	127	159	181	197
Estonia	23	30	26	45	31
Georgia	14	6	6	18	24
Hungary	123	206	233	212	278
Kazakhstan	13	2	17	36	26
Kyrgyzstan				1	
Latvia	39	45	32	25	31
Lithuania	25	26	21	53	47
Republic of Moldova	4	6	2	8	3
Poland	472	331	329	370	674

Romania	125	176	149	193	261
Russian Federation	283	269	374	398	414
Slovakia	37	81	64	96	128
Tajikistan				8	
Turkmenistan	1	1		2	1
Ukraine	66	90	93	119	142
Uzbekistan			5		

Źródło: UNWTO DATA 2004-2008 BAHAMAS

4.1.2. Odwiedzane regiony

Tabela nr 27 pokazuje nam jak rozkłada się zainteresowanie poszczególnymi wyspami wśród turystów zagranicznych. Widzimy, że Europejczycy (a w tym i również Polacy) najchętniej wybierają się na wyspę New Providence (53 875) na której znajduje się stolica kraju a w następnie na Grand Bahama (20 245). Z pozostałych wysp najczęściej odwiedzane są: San Salvador, Abaco oraz Exuma.

Tab.27. Odwiedzane regiony wg krajów w 2008

	U.S	Canada	Europe	Caribbean	Latin America	Other Countries	Total
New Providence	728 942	88 364	53 875	19 526	12 219	26 323	929 249
Grand Bahama	220 157	14 429	20 245	1 667	2 259	6 419	265 176
Out Islands Total	228 172	12 167	19 683	1 335	1 779	5 445	268 581
Abaco	89 445	3 340	3 375	248	320	943	97 671
Andros	8 271	251	476	25	33	148	9 204
Bimini	38 975	860	997	104	528	967	42 431
Eleuthera*	21 844	723	1 221	55	95	451	24 389
Exuma	27 887	1 943	2 804	132	326	817	33 909
Harbour Island	9 565	402	1 312	46	74	239	11 638
San Salvador	5 555	3 331	8 033	42	155	1 224	18 340
Other Out Islands	26 630	1 317	1 465	683	248	656	30 999

Źródło: Ministry of Tourism, Research and Statistics Department, Statistics 2008

4.1.3. Cele przyjazdów

Do głównych celów podróży zagranicznych Polaków zalicza się cel turystyczno-wypoczynkowy (57%), oraz odwiedziny u krewnych i znajomych (22%). Przypuszczać więc można, że również te dwa cele są dominujące jeśli chodzi o podróże Polaków na wyspy Bahama. Cele zagranicznych podróży Polaków przedstawia tabela nr 28.

Tab.28. Cele zagranicznych podróży Polaków (%)

	I-VIII 2008	I-VIII 2009
Turystyczno-wypoczynkowy	54	57
Odwiedziny u krewnych, znajomych	22	22
Służbowy	19	11
Szkoleniowy	1	5
Religijny	1	2
Zdrowotny	–	1
Inny	3	2

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.1.4. Środki lokomocji

Bahamy ze względu na swoje położenie dostępne są jedynie z powietrza i wody. Tabela nr 29 przedstawia nam środki transportu jakie wykorzystują Polacy w czasie swoich podróży zagranicznych i mimo iż dominuje w nich samochód osobowy (37%) to jednak w przypadku wypraw na Bahamy głównym środkiem transportu będzie samolot, który w poniżej tabelce zdobył drugie miejsce z wynikiem (32%).

Tab.29. Środki transportu wykorzystywane podczas podróży zagranicznych Polaków
(w %)

	I-VIII 2008	I-VIII 2009
Samochód osobowy	42	37
Inny samochód	8	1
Pociąg	4	2
Kursowy autobus	2	4
Autokar	18	21
Motocykl, rower	–	–
Prom	1	1
Samolot	25	32
Inny rodzaj podróżowania	–	2

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.1.5. Długość pobytu

Tabela nr 30 pokazuje nam jak kształtuje się średnia długość pobytu podczas zagranicznych podróży Polaków w liczbie noclegów. Według poniższej tabelki przeciętna liczba noclegów wynosi 9,5. Ponad to został tu zastosowany podział na pobyty długookresowe (przeciętna liczba noclegów 11,5) i krótkookresowe (przeciętna liczba noclegów 2,3).

Tab.30. Średnia długość pobytu podczas zagranicznych podróży Polaków
(liczba noclegów)

	I-VIII 2008	I-VIII 2009
Długookresowe	16,7	11,5
Krótkookresowe	1,9	2,3
Zagraniczne ogółem	13,6	9,5

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Kolejna tabela (nr 31) pokazuje nam z kolei jak przedstawia się średnia długość pobytów turystów z różnych krajów na przestrzeni 2004-2008. Widzimy tu, że w roku 2004 liczba noclegów nieznacznie rosła aż od 2007 roku zaczęto notować regres. Spadek liczby noclegów między rokiem 2004 a 2008 wyniósł -5,82%.

Tab.31. Średnia długość pobytu zagranicznych turystów wg krajów (liczba noclegów)

	2008	2007	2006	2005	2004
USA	6,1	6,0	5,9	5,9	5,9
Canada	7,9	8,5	8,7	8,8	9,0
Europe	9,7	10,1	10,5	10,6	10,3
Caribbean	8,7	9,3	8,6	8,3	8,7
Latin America	5,8	5,9	5,9	6,1	6,3
ROW	9,5	9,9	9,4	8,9	9,2

Źródło: Ministry of Tourism, Research and Statistics Departament, Statistics 2008

4.1.6. Miejsca zakwaterowania

Z tabeli nr 32 widzimy, że Polacy podczas swoich podróży zagranicznych najchętniej zatrzymują się w hotelach, motelach, pensjonatach i zajazdach (aż 42%), w następnej kolejności zatrzymują się u krewnych i znajomych (33%).

Tab.32. Baza noclegowa wykorzystywana podczas podróży zagranicznych Polaków (%)

	I-VIII 2008	I-VIII 2009
Hotel, motel, pensjonat, zajazd	45	42
Ośrodek wczasowy	3	2
Dom wycieczkowy, schronisko	2	3
Wynajęty domek wakacyjny	1	2
Wynajęta kwatera prywatna	9	8
Mieszkanie krewnych lub znajomych	28	33
Domek kempingowy	—	3
Namiot, przyczepa kempingowa	1	1
Sanatorium	—	—
Inne	11	6

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.1.7. Dochody z turystyki przyjazdowej

Tabela nr 33 przedstawia przeciętne wydatki jakie ponoszą Polacy w czasie podróży zagranicznych. Wynika z niej Na podróż średnio przeznaczają się kwotę 2 298 zł, a w przeliczeniu na dzień pobytu 218 zł.

Tab.33. Przeciętne wydatki na podróże zagraniczne Polaków w 2009 (w PLN)

	Na podróż	Przeliczone na dzień pobytu
Poniesione przed podróżą	1 327	126
Poniesione podczas podróży	921	92
Ogółem	2 298	218

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.2. Kierunek Bahamy-Polska

4.2.1. Liczba przyjazdów mieszkańców wysp do Polski

Rozpatrywana będzie w kontekście subregionów. W 2008 roku do Polski odnotowano 19,9 mln przyjazdów turystów z subregionu Karaibów. W roku poprzednim 2007 przyjazdów było 19,8 mln co oznacza wzrost o 0,8%. Z kolei w 2000 przyjazdów było 17,1 mln co w stosunku do roku 2008 stanowi wzrost o 16,3%. Oznaczać to może, że Polska staje się coraz bardziej popularną destynacją wśród krajów z subregionu karaibskiego. Szczegóły przedstawia tabela nr 34.

Tab.34. Przyjazdy turystów zagranicznych według regionów (w mln)

	2000	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Zmiana 08/07
Świat ogółem	683	694	764	806	846	908	924	1,7
Europa	392,4	407,1	424,4	441,6	460,8	487,2	487,5	0,0
Europa Północna	43,7	45,8	49,6	52,8	54,9	58,0	56,7	-2,3
Europa Zachodnia	139,7	136,1	139,0	142,6	149,8	154,9	153,2	-1,1
Europa Środkowo-Wschodnia	69,2	78,5	86,3	87,5	91,3	96,5	98,7	2,3
Europa Południowa i Śródziemn.	139,8	146,8	149,5	158,7	164,8	177,9	178,9	0,6
Azja i Pacyfik	109,7	113,3	144,2	154,7	167,8	184,7	187,0	1,2
Azja Płn.-Wschodnia	58,3	61,7	79,4	87,5	94,3	104,3	104,6	0,4
Azja Płd.-Wschodnia	36,1	36,1	47,1	48,5	54,0	59,7	61,4	3,0
Oceania	9,2	9,0	10,1	10,5	10,5	10,7	10,6	-0,9
Azja Południowa	6,1	6,4	7,6	8,1	9,0	10,1	10,4	2,6
Ameryki	128,2	113,1	125,7	133,3	135,7	142,8	147,1	3,0
Ameryka Północna	91,5	77,3	85,7	89,9	90,7	95,3	97,8	2,6
Karaiby	17,1	17,1	18,1	18,8	19,4	19,8	19,9	0,8
Ameryka Środkowa	4,3	4,9	5,7	6,3	6,9	7,8	8,3	7,1
Ameryka Południowa	15,3	13,8	16,2	18,3	18,7	20,0	21,1	5,1
Afryka	27,9	31,0	33,8	37,3	40,9	44,9	46,5	3,5
Afryka Północna	10,2	11,1	12,8	13,9	15,1	16,3	17,2	5,4
Afryka Subsaharyjska	17,6	19,9	21,1	23,4	25,9	28,6	29,3	2,5
Bliski Wschód	24,9	29,5	36,3	38,8	41,0	48,7	55,8	14,4

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.2.2. Profile turystów

Tabela nr 35 przedstawia dane demograficzne turystów zagranicznych przybywających do Polski w roku 2008. Wśród krajów zamorskich (w tym Bahamów) częściej do Polski przyjeżdżają mężczyźni (56%) w wieku 35-44 lat (30%). Najmniejszą grupę turystów z krajów zamorskich stanowią osoby w wieku 65 lat i więcej (2%).

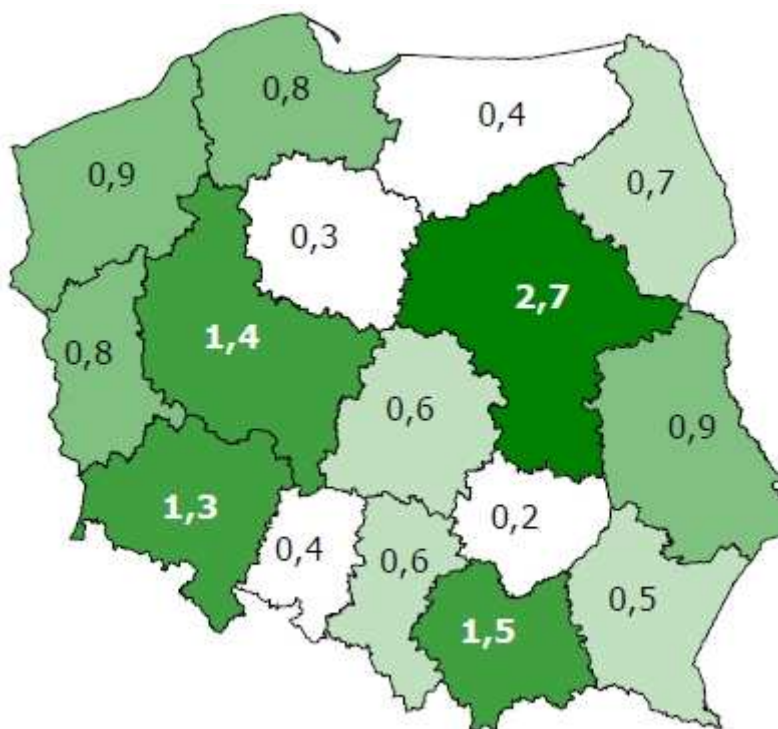
Tab.35. Dane demograficzne turystów zagranicznych w 2008 (%)

	Ogółem	Niemcy	15 UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Pozostałe kraje Europy	Główne zamorskie
Kobiety	33	41	40	21	24	41	44
Mężczyźni	67	59	60	79	76	59	56
Młodzież do 24 lat	7	6	13	4	5	8	12
25 do 34	23	20	28	21	27	19	22
35 do 44	36	33	34	42	40	41	30
45 do 54	21	22	15	25	21	15	23
55 do 64	10	13	8	7	6	13	11
65 i więcej	3	6	2	1	1	4	2

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.2.3. Odwiedzane regiony

Poniższy rysunek (nr 43) przedstawia przyjazdy turystów zagranicznych wg województw w 2008 roku. Widzimy z niego, że najchętniej odwiedzane województwa to: mazowieckie (2,7 mln wizyt), małopolskie (1,5 mln wizyt), wielkopolskie (1,4 mln wizyt) oraz dolnośląskie (1,3 mln wizyt). Wśród tych województw największą popularnością cieszą się miasta stołeczne czyli: Warszawa, Kraków, Poznań i Kraków.

Rys.43. Przyjazdy turystów zagranicznych według województw w 2008 roku (mln wizyt)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.2.4. Cele przyjazdów

Tabela nr 36 przedstawia podstawowe cele pobytu turystów w Polsce. Dla turystów z krajów zamorskich dominujące cele to: wakacje, zwiedzanie kraju, wypoczynek (34%), odwiedziny u krewnych i znajomych (26%) oraz sprawy zawodowe lub służbowe (24%).

Tab.36. Podstawowe cele pobytu w Polsce (%)

	Ogółem	Niemcy	15 UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Pozostałe kraje Europy	Główne zamorskie
Sprawy zawodowe lub służbowe	28	23	25	28	35	36	24
Wakacje, zwiedzanie kraju, wypoczynek	23	26	34	20	11	22	34
Odwiedziny u krewnych lub znajomych	18	26	21	10	11	22	26
Tranzyt	11	6	3	27	14	5	2
Zakupy	5	2	1	1	17	1	0
Odwiedziny miejsca pochodzenia	3	4	3	1	1	0	6
Cel zdrowotny	2	4	2	1	0	9	1
Prywatny przyjazd szkoleniowy	2	2	2	2	1	1	2
Cele religijne	2	2	2	0	1	0	0
Podjęcie dorywczej pracy	1	0	0	2	3	0	0

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.2.5. Środki lokomocji

Mieszkańcy wysp Bahama jak było to już wcześniej wspomniane ze względu na położenie mają możliwość podróżowania do innych krajów jedynie powietrzem lub wodą. Poza tym nie ma bezpośredniego połączenia między Bahamami a Polską co oznacza podróże tranzytowe. Dla Bahamczyków krajami tranzytowymi do Polski będą głównie USA oraz wielka Brytania. Dlatego też następna tabela (nr 37) pokazuje jakie środki transportu są wykorzystywane przez turystów z USA i UK podczas podróży do Polski. W przypadku obu tych krajów dominuje samolot (UK – 84%, USA – 81,1%).

Tab. 37. Środki transportu wykorzystywane podczas podróży do Polski (w %)

	UK	USA
Samolot	84,0	81,1
Samochód	12,6	13,7
Pojazd ciężarowy	0,8	0,0
Pociąg	0,0	0,0
Prom	1,9	3,0
Autokar	0,1	2,2
Inne	0,5	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań Instytutu Turystyki

4.2.6. Długość pobytu

Turyści z krajów zamorskich najczęściej spędzają w Polsce od 8 do 28 dni (aż 43%) co świadczy iż wyraźnie dominują tu wyjazdy długookresowe. Średnia liczba noclegów turystów z krajów zamorskich wynosi 8,7. Szczegóły przedstawia tabela nr 38.

Tab.38. Długość pobytu w Polsce w 2008 (%)

	Ogółem	Niemcy	15 UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Pozostałe kraje Europy	Główne zamorskie
1 do 3 noclegów	62	59	32	85	86	48	27
4 do 7 noclegów	25	29	43	13	10	41	27
8 do 28	12	12	25	2	3	11	43
Ponad 4 tyg.	1	0	0	0	1	0	3
Średnia liczba noclegów	4,0	4,0	6,1	2,1	2,5	4,5	8,7

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.2.7. Miejsca zakwaterowania

Turyści z krajów zamorskich podczas pobytu w Polsce najchętniej korzystają z usług hoteli i moteli (aż 66%) a w drugiej kolejności z noclegów u rodziny i znajomych (30%). Szczegóły przedstawia tabela nr 39.

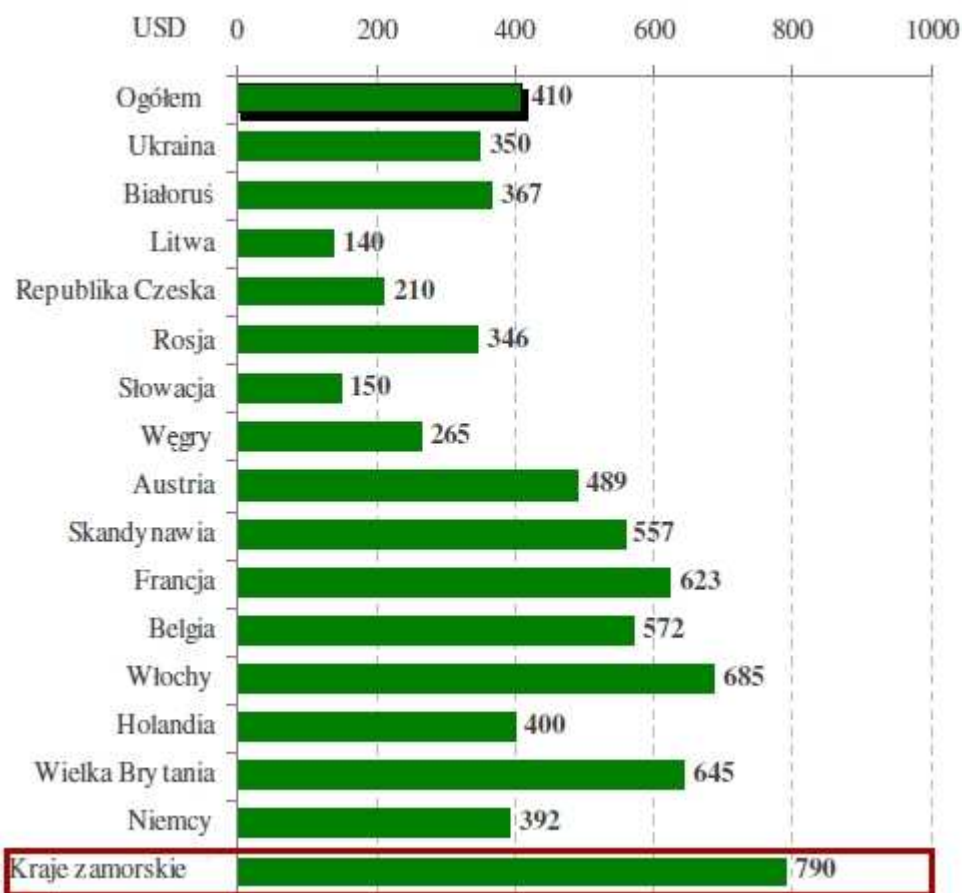
Tab.39. Główne miejsca noclegów w 2008 (%)

	Ogółem	Niemcy	15 UE (bez Niemiec)	Nowe kraje UE	Rosja, Białoruś, Ukraina	Pozostałe kraje Europy	Główne zamorskie
Hotele, motele	46	43	56	41	38	66	66
U rodziny, znajomych	23	28	25	14	23	15	30
Pensjonaty	11	15	13	7	4	13	9
Kwatery prywatne	6	6	4	6	12	5	0
Kemping	2	3	1	3	3	0	0
Letnie domy	2	2	2	1	1	0	0
Inne miejsca noclegów	14	7	3	29	23	4	0

Źródło: badania Instytutu Turystyki

4.2.8. Wydatki mieszkańców Bahama podczas pobytu w Polsce

Średnie wydatki mieszkańców wysp Bahama wynoszą 790 \$/osobę. Szczegóły przedstawia rysunek nr

Rys. 44. Przeciętne wydatki turystów na osobę w 2008 roku w USD (według krajów)

Źródło: badania Instytutu Turystyki

Zakończenie

Po dokonaniu analizy rynku turystycznego Bahamów na 3 płaszczyznach można postawić następujące wnioski:

- o głównymi ośrodkami ruchu turystycznego na Bahamach są wyspy New Providence i Grand Bahama
- o liczba przyjazdów na Wyspy stale spada, średnio o -3,2% rocznie; najwięcej turystów przybywa na Bahamy z USA a ich głównym celem są wakacje. Najczęściej turyści przybywają drogą morską na okres 7,6 noclegów na które zatrzymują się w hotelach. Mimo stałego spadku przyjeżdżających na wyspy notuje się ciągły wzrost (za wyjątkiem roku 2006) z dochodów z turystyki przyjazdowej średnio o 8% rocznie
- o mieszkańcy Bahamów rzadko wybierają się w podróże turystyczne po rodzimych wyspach. Ponieważ aż 50% siły roboczej pracuje bezpośrednio lub pośrednio w turystyce dlatego też przemieszczanie się pomiędzy wyspami ma charakter zarobkowy. W przypadku turystyki wyjazdowej, zagranicznej mieszkańców wysp przypuszczać można, że najczęściej wybieranymi przez nich destynacjami są: USA, Meksyk oraz wyspy Małych i Wielkich Antyli.
- o znaczenie rynku turystycznego dla Polski jest minimalne, i wiąże się głównie z odwiedzinami u krewnych i znajomych
- o rynek turystyczny Bahamów jest rynkiem recepcji turystycznej.

Bibliografia:

1. Dane otrzymane z Ministry of Tourism, *Research and Statistics Departament, Statistics 2008*
2. E. Błaszczyk, *Fascynujące wyspy świata*, Videograf II, 2007, s. 94
3. Film: *Bahamy, koralowa przystań*, De Agostini Polska, 2009
4. Georgina Delancy, Prezentacja *Research Statistics and Immigration Scanning Units, The Bahamas Ministry of Tourism, February 2010*
5. Raport UNWTO DATA 2004-2008 BAHAMAS
6. Tourism Highlights 2009

Strony internetowe:

<http://www.thebahamasguide.com/>

<http://www.geonames.org/>

http://pl.wikipedia.org/wiki/Strona_g%C5%82%C3%B3wna

<http://www.world-gazetteer.com/wg.php?men=home&lng=en&des=gamelan&geo=-40&srt=pnan&col=abcdefghimoq&msz=1500&geo=0>

<http://www.islandlivingrealestate.com/>

<http://www.wakacjeprzewodnikiem.pl/>

<https://www.cia.gov/index.html>

<http://www.bahamas.co.uk/>

<http://www.belize tourism.org/content/view/248/295/>

<http://www.tourismtoday.com/home/>

<http://www.intur.com.pl/>

Spis rysunków:

1. Położenie Bahamów na mapie świata.....	5
2. Podział administracyjny Bahamów.....	7
3. Abaco.....	8
4. Acklins & Crooked Island.....	9
5. Andros.....	9
6. Berry Islands.....	9
7. Bimini.....	10
8. Cat Island.....	10
9. Eleuthera.....	10
10. Exuma.....	11
11. Grand Bahama.....	11
12. Inagua.....	11
13. Long Island.....	12
14. Mayaguana.....	12
15. New Providence & Paradise Island.....	12
16. Rum Cay.....	13
17. San Salvador.....	13
18. Flaga Bahamów.....	17
19. Herb Bahamów.....	17
20. Latarnia w Hope Town.....	20
21. Park Narodowy Abaco.....	20
22. Fragment plaży na wyspie Acklins.....	21
23. Blue Hole.....	22
24. Latarnia morska na Great Stirrup Cay.....	23
25. Wrak statku Sapon.....	24
26. Pustelnia na górze Alwernia.....	25
27. Glass Window Beach.....	26
28. Różowa plaża.....	26
29. Kościół St Andrew.....	27
30. Kasyno Isle of Capri.....	28
31. Rezerwat Union Creek.....	29
32. Columbus Monumnet: Colombus Point.....	30
33. Bahamska hutia.....	31

34. Queens Staircase.....	32
35. Straw Market.....	32
36. Atlantis waterscape.....	33
37. Water Tower.....	34
38. Government House.....	34
39. Festiwal Junkanoo.....	34
40. Dixon Hill Lighthouse.....	35
41. Olympic Monument.....	35
42. Hipotetyczne kierunki podróży mieszkańców Wysp Bahama.....	56
43. Przyjazdy turystów zagranicznych według województw w 2008 roku (mln wizyt).....	63
44. Przeciętne wydatki turystów na osobę w 2008 roku w USD (według krajów).....	66

Spis tabel:

1. Podstawowe informacje dotyczące geografii Bahamów.....	6
2. Największe miasta oraz ich populacja Największe miasta oraz ich populacja.....	8
3. Miesięczny rozkład temperatur, wilgotności oraz opadów.....	14
4. Podstawowe informacje odnośnie gospodarki Bahamów.....	18
5. Międzynarodowe przyjazdy turystów według (sub)regionów (w mln).....	36
6. Przyjazdy turystów w wybranych destynacjach karaibskich.....	37
7. Liczba przyjezdnych w latach 2004-2008 (w mln).....	38
8. Kierunki przyjazdów turystów.....	38
9. Dane demograficzne turystów zagranicznych w 2007 i 2008 (w %).....	43
10. Liczby przyjazdów na główne wyspy Bahamów.....	44
11. Liczba przyjazdów na Rodzinne Wyspy w 2008.....	45
12. Główne powody przyjazdów na Bahamy.....	45
13. Główne czynniki wpływające na wybór Bahamów jako destynacji w roku 2008...46	46
14. Środki transportu wykorzystywane podczas podróży zagranicznych na Bahamy...47	47
15. Średnia długość pobytu na Bahamach w 2008 (liczba noclegów).....	48
16. Średnia długość pobytu na Bahamach w 2007 (liczba noclegów).....	48
17. Typy zakwaterowania wśród turystów przyjeżdżających na Bahamy.....	49
18. Korzystający z usług hotelarskich według miesięcy.....	50

19. Korzystający z usług hotelarskich według miesięcy i krajów pochodzenia turystów.....	51
20. Liczba hoteli i pokoi hotelowych na poszczególnych wyspach.....	52
21. Dochody z turystyki przyjazdowej.....	53
22. Liczba mieszkańców podróżująca w ciągu ostatniego roku na inne wyspy.....	54
23. Przeciętne wydatki mieszkańców wysp na turystykę krajową (w \$).....	54
24. Międzynarodowe wyjazdy turystów według regionów (w mln).....	55
25. Przeciętne wydatki mieszkańców wysp na turystykę wyjazdową zagranicą (w mln \$).....	56
26. Przyjazdy turystów europejskich na Bahamy w latach 2004-2008.....	57
27. Odwiedzane regiony wg krajów w 2008.....	58
28. Cele zagranicznych podróży Polaków (%).....	59
29. Środki transportu wykorzystywane podczas podróży zagranicznych Polaków (w %).....	59
30. Średnia długość pobytu podczas zagranicznych podróży Polaków (liczba noclegów).....	60
31. Średnia długość pobytu zagranicznych turystów wg krajów (liczba noclegów)....	60
32. Baza noclegowa wykorzystywana podczas podróży zagranicznych Polaków (%).....	61
33. Przeciętne wydatki na podróże zagraniczne Polaków w 2009 (w PLN).....	61
34. Przyjazdy turystów zagranicznych według regionów (w mln).....	62
35. Dane demograficzne turystów zagranicznych w 2008 (%).....	63
36. Podstawowe cele pobytu w Polsce (%).....	64
37. Środki transportu wykorzystywane podczas podróży do Polski (w %).....	65
38. Długość pobytu w Polsce w 2008 (%).....	65
39. Główne miejsca noclegów w 2008 (%).....	66